

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Anul II Nr. 42

Simbătă 1 aprilie 1972

12 pagini — 1 leu

RESPONSABILITATE

Ridicarea întregii munci educative la nivelul cerințelor actuale și realizarea optimă a directivelor politico-educative înscrise în programul partidului nostru presupun angajarea într-o acțiune convergentă și sistematică a tuturor factorilor educativi din școală și din afara ei. În această privință sînt considerabile rolul și contribuția organizației U.T.C. din școală, care proiectează și realizează un program larg de educație ideologică-politică și moral-cetățenească a elevilor, în lumina sarcinilor generale ale școlii în etapa actuală.

Sarcina de organizator al colectivului de elevi U.T.C.-iști înscrisă în statutul organizației și trecerea organizației acesteia atît pe poziția de purtător al intereselor și cerințelor școlii față de elevi, cît și pe cea de purtător de cuvînt, de interpret și receptor al intereselor și aspirațiilor elevilor în raporturile cu școala, cu autoritatea școlară, trebuie înțeleasă pe deplin de către fiecare om al școlii.

În calitatea sa de coordonator, directorului școlii îi revine sarcina de a activa și valorifica contribuția colaboratorilor săi — profesori, organizația U.T.C., familie, de a determina unitatea influențelor, în direcția realizării obiectivelor și sarcinilor educative stabilite.

În acest sens, Programul comun de măsuri al Ministerului Educației și Învățămîntului, Comitetului Central al U.T.C. și Consiliului Național al Organizației Pionierilor înscrise participarea secretarului comitetului U.T.C. — pe școală — la ședințele consiliului profesoral (exceptînd pe cele în care se discută probleme privind pregătirea profesională și comportarea cadrelor didactice).

Autoritatea școlii trebuie să se întemeieze pe încrederea în posibilitățile uteciștilor, a capacității acestora de înțelegere și rezolvare a sarcinilor organizației, a școlii.

Firește că relațiile cu școala, ale organizației de tineret, prin reprezentantul său, trebuie să se manifeste și la nivelul consiliului profesoral, nu numai la nivelul directorului de școală. Consiliul profesoral trebuie să facă din secretarul U.T.C. un colaborator de seamă, activ, în organizarea și desfășurarea procesului instructiv-educativ din școală. Participarea secretarului U.T.C. la consiliul profesoral reprezentînd unitatea de gândire și acțiune între profesori și colectivul de elevi, acordul între ideile și deciziile pe care forul profesoral le propune, și cele ale obiectului asupra cărui se propun aceste decizii — elevii — favorizînd preluarea de către organizația U.T.C. a propriei ei responsabilități, precum și stabilirea unei atmosfere generale, sănătoase, de muncă în rîndul elevilor. În termenii noii se pune, de fapt, și problema raportului dintre autoritatea educatorului și libertatea și inițiativa celui pe care-l educăm, dat fiind că elevul nu poate fi doar un obiect al educației, ci și subiect al acesteia. Aceasta presupune și impune o deplasare a accentului în procesul educativ pe activitatea personală a elevului, pe participarea lui activă și nemijlocită, făcîndu-l pârtaș la formarea propriei personalități.

Pentru a realiza o participare activă a secretarului U.T.C. la consiliile profesorale, pentru a face din acesta un partener activ al vieții școlare, se impune o cunoaștere din timp de către acesta a problemelor puse în discuția consiliului profesoral. Aceasta permite secretarului U.T.C. consultarea comitetului U.T.C. pe școală, a secretarilor de clasă, a U.T.C.-iștilor în legătură cu sarcinile de rezolvat, precum și stabilirea unor soluții care să sprijine măsurile propuse de conducerea școlii, de cadrele didactice în procesul educațional.

Atmosfera bazată pe coparticiparea elevilor la procesul propriei lor informări instituie în școală un cadru de acțiune bazată pe încredere și optimism, un climat de cooperare care favorizează schimburi valoroase de opinii, sugestii.

Aceasta implică promovarea în procesul activității educative a unui tip nou de raporturi între consiliul profesoral și organizația U.T.C., reprezentată de secretarul său, raporturi care nu numai să-i apropie, dar să și înlesnească dialogul sincer, deschis.

CONSTANȚA BARBOI

LECȚIA

în sprijinul dezvoltării capacităților creatoare ale elevilor

Ritmurile de dezvoltare promovate de societatea noastră socialistă, organizată și condusă de partid, impun prin caracterul lor alert. Toate sectoarele de activitate din economie, știință, cultură stau sub semnul unor continue înnoiri, devenite condiție a așezării României socialiste pe cele mai înalte trepte de cultură și civilizație.

În acord cu ritmurile generale de dezvoltare, înnoirea procesului de învățămînt a devenit o necesitate.

Analiza procesului de învățămînt din ultimele decenii a dus la concluzia că tineretul posedă o bună pregătire teoretică, el dispune de un bagaj informațional satisfăcător. Aceeași analiză a subliniat însă o pregătire practică deficitară a absolvenților, lipsiți de deprinderi de muncă productivă, iar în cazuri limită manifestînd rețineri față de ea.

Aceste realități, cărora activitatea tehnico-productivă, de curînd introdusă în școli, le va aduce corectivele care se impun, relevă o practică intelectualistă promovată ani îndelungați în învățămîntul de cultură generală, cu accent pe latura informativă și mai puțin pe cea formativă.

A fost necesară intervenția partidului și uneori cea personală a secretarului său general, pentru a orienta și impulsiunea dezvoltarea învățămîntului. Astfel, Directivele Comitetului Central al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului, aprobate în Plenara din 22—25 aprilie 1968 dau importante indicații de modernizare a învățămîntului în sensul „eliminării amănuntelor neesențiale, punîndu-se accentul pe selecționarea și prezentarea sintetică a cunoștințelor fundamentale”. Directivele prevăd „pregătirea de perspectivă a tineretului” potrivit dezvoltării științei și tehnicii, corelată cu nevoile societății noastre socialiste.

Caracteristică învățămîntului tradițional este relația profesor-elev, ipostaziată în transmițător-receptor. În această relație, preocuparea profesorului se rezumă în principal la asigurarea unui debit informațional cît mai abundent, destinat a fi reținut fidel de către elevul-receptor.

Un învățămînt modern schimbă relația profesor-elev acordînd primului rolul de organizator și îndrumător al activității elevului, astfel încît acesta din urmă să ajungă la cunoaștere prin efort propriu.

Cu privire la metodologia care trebuie să stea la baza reorientării învățămîntului, aceleași directive subliniază că „va trebui ca în activitatea didactică să se aplice în mai mare măsură metode care dezvoltă gîndirea elevilor, să se dimi-

nueze ponderea expunerii descriptive în favoarea explicațiilor, să se trezească curiozitatea și interesul elevilor prin probleme-întrebări, obișnuindu-i tot mai mult să gîndească și să muncească independent”.

Reluînd aceeași problemă, Congresul al X-lea al partidului subliniază ideea că „pregătirea să fie astfel concepută și realizată, încît tineretul să se poată integra cît mai rapid în producție, cu randament maxim”.

Modernizarea procesului de învățămînt a mobilizat cercetarea și practica pedagogică într-o acțiune de strînsă colaborare, intensiv orchestrată, deoarece nu mai dispunem de timp de aminare sau pentru discuții sterile, lipsite de aplicabilitate.

Am realizat însă mai puțin în domeniul renovării lecției, dovadă că însăși modernizarea am abordat-o prin aspectele ei teoretice, în detrimentul intervențiilor cu caracter ameliorativ în procesul de învățămînt.

Cerințele unei lecții moderne

Considerăm că o lecție este modernă în raport de obiectivele pe care și le propune, de căile și mijloacele prin care le realizează.

Obiectivul unei lecții moderne este acela de a angaja elevul în mod activ în predarea cunoștințelor, de a-i solicita prin activitate și dialog înțelegerea, inițiativa și creativitatea.

O lecție pe care o memorează o clasă întreagă ar putea fi considerată că și-a atins scopul, dar în nici un caz nu poate fi considerată modernă, pentru că obiectivele pe care o asemenea lecție și le-a propus sînt medievale.

Pentru unii o lecție modernă este o problemă de inventar de mijloace tehnice moderne. Baza materială nu constituie decît un aspect al procesului de modernizare.

O lecție care dispune de tehnică modernă, oricît de bogată ar fi aceasta, nu este neapărat modernă. Modernitatea lecției depinde și de conținutul științific transmis cu ajutorul tehnicii didactice. O lecție cu televiziune integrată — de exemplu, ca expresie superioară a tehnicii moderne, care ar servi la biologie pentru propagarea tezelor creaționiste, nu este în nici un caz o lecție modernă, ci dimpotrivă.

MARIETA SAVA
ROMEO DĂSCĂLESCU

(Continuare în pag. a 8-a)

Cronică

În zilele de 28 și 29 martie a.c., Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului, a făcut o vizită în județele Mehedinți, Caraș-Severin și Hunedoara. Cu acest prilej, au fost vizitate: Liceul „Traian” și Casa de copii din Turnu Severin, Liceul agricol din Halînga, Liceul industrial de construcții de mașini, Uzina de construcții de mașini și Liceul nr. 3 din Reșița, Școala generală de 8 ani din comuna Glimboaca, Liceul „Decebal”, Institutul de subinginerii și Combinatul siderurgic din Hunedoara, Institutul de mine din Petroșani.

Ministrul Mircea Malița s-a întâlnit cu conf. dr. ing. Trandafir Cocirlă, prim-secretar al Comitetului județean de partid Caraș-Severin, și cu Aurel Moga, prim-secretar al Comitetului județean de partid Hunedoara. În dialogul cu specialiști, cadre didactice și elevi s-a subliniat necesitatea înființării unei rețele care să asigure pregătirea pentru producție a elevilor de liceu, legătura strînsă între procesul instructiv-educativ și activitatea practică, dotarea laboratoarelor și atelierelor școlare, contribuția elevilor la activitatea în cooperativele agricole de producție.

Convocarea plenarei Comitetului Uniunii Sindicatelor

Biroul executiv al Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, intrunit în ședință de lucru în ziua de 28 martie a.c., a hotărît convocarea Plenarei Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură pentru ziua de 17 aprilie a.c., orele 8,30. Plenara va dezbate contribuția și sarcinile organizațiilor sindicale din învățămînt pentru realizarea măsurilor de perfecționare și legare a procesului instructiv-educativ de necesitățile producției și ale vieții social-culturale.

Liceenii îl cinstesc pe Ovidiu

În programul amplu de manifestări inițiate de Consiliul Asociației internaționale „Ovidianum” — sub auspiciile Ministerului Educației și Învățămîntului — în timpinarea primului **Congres mondial de studii ovidiene**, care își va desfășura lucrările la Constanța — Mamaia, în zilele de 25—31 august a.c., o contribuție notabilă îi revine școlii românești, universităților și liceelor noastre.

Îmbucurător și semnificativ pentru climatul sănătos în care decurge procesul complex al educării tinerei noastre generații este emulația dintre liceele din Capitală și provincie în organizarea unor manifestări, originale, menite să cinstescă memoria celebrului poet latin, Publius Ovidius Naso, primul mare cîntăreț al meleagurilor românești. Alături de colegii lor de la liceele bucureștene „D. Cantemir” și „Ion Creangă”, care au contribuit cu entuziasm la reușita manifestare consacrată lui Ovidiu și Eminescu, înfrățiți — peste veacuri — în numele umanismului, acțiune ce a avut loc în București în ziua de 25 martie a.c., în amfiteatrul Liceului „Gh. Lazăr”, elevii „umanști” din Zimnicea, sub îndrumarea prof. D. T. Burtea — cu sprijinul forurilor locale — au organizat în cadrul cenaclului literar al liceului, în ziua de 14.III a.c. o reuniune ieșită din

Salut călduros ziarului „Lupta C.F.R.”!

Se împlinesc, la 1 aprilie 1972, patruzeci de ani de la apariția ziarului „Lupta C.F.R.”, organ al Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor și al Uniunii Sindicatelor din Transporturi și Telecomunicații.

Apărut în condiții deosebit de grele, într-o vreme cînd persecuțiile împotriva celor ce luptau pentru cauza celor mulți se țineau lanț, cînd fiecare cuvînt ce pleda pentru adevăr era cenzurat, „Lupta C.F.R.” a propagat în rîndul lucrătorilor ceferiști ideile lumninoase ale partidului, chemînd la luptă. Exemplul „Scinteii” ilegale era în permanență viu în fața sa. Printre acțiunile cele mai importante amintim rolul jucat de această publicație în mobilizarea muncitorilor la greva din 1933, care, după cum se știe, a înscris o pagină nemuritoare în istoria proletariatului român.

După eliberarea țării, „Lupta C.F.R.” și-a îmbogățit cu noi valențe calitative conținutul, ajungînd să devină, în zilele noastre, o adevărată tribună a tuturor lucrătorilor din transporturi și telecomunicații. Prin ea, cititorii află evenimentele la zi din acest domeniu vital și atât de indispensabil pentru pulsul viului al țării, sint informați asupra noului în diferite sectoare, asupra îmbunătățirilor aduse prin inovații și raționalizări, iau cunoștință de viața cultural-artistică desfășurată de colegii lor din diverse puncte ale țării. Sint popularizate, totodată, faptele de eroism și abnegație în muncă. Prin paginile sale, săptămînalul „Lupta C.F.R.” mobilizează pe toți oamenii muncii care lucrează în acest important sector al economiei naționale la îndeplinirea mărețelor sarcini trasate de cel de-al X-lea Congres al partidului.

La împlinirea a patru decenii de activitate, colectivul redacției noastre urează „Luptei C.F.R.” noi succese în strădaniile depuse alături de celelalte organe de presă, sub conducerea partidului, pentru înflorirea României socialiste.

comun, închinată lui Ovidiu. După alocuțiunea înproductivă a prof. D.T. Burtea, rostită în limba latină, liceenii „clasiști” din Zimnicea, au recitat, cu patos, versuri ale poetului. Un grup de 12 elevi au interpretat apoi în cadența inegalabilă a versurilor latine vestitele epitețe din Heraclide lui Ovidiu. Ne face o mare plăcere să consemnăm acest eveniment din lumea școlii și ne exprimăm și pe această cale dorința și convingerea că și alte licee, din cele mai îndepărtate colțuri ale țării, îl vor cinsti așa cum se cuvine pe Ovidiu.

Grigore Tănăsescu

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Gheorghe Hajduc, din comuna Vama, jud. Satu-Mare, dorește unele relații în legătură cu retribuirea pensionarilor care depun activitate în învățămînt. Pentru clarificarea drepturilor acestei categorii de personal, arătăm următoarele:

1. Pensionarii care beneficiază de pensii integrale pentru limita de vîrstă și care au împlinit vîrsta de 62 ani (bărbații) sau 57 ani (femeile) pot fi angajați în învățămînt, ca suplinitori, la o normă întreagă, primind pe lingă salariul tarifar și 50% la sută din pensie (dar nu mai puțin de 500 lei). Aceștia primesc salariul pe toată perioada angajării, inclusiv în vacanțele școlare (de iarnă sau primăvară), precum și concediul legal de odihnă la care au dreptul. Ei pot efectua de asemenea supliniri prin plata cu ora, în condițiile stabilite pentru orice cadru didactic care predă ore peste limita maximă a obligației de predare.

2. Pensionarii din categoria arătată mai sus, pot — în loc de încadrare cu o normă întreagă — să efectueze supliniri temporare pentru înlocuirea unor cadre didactice care, din diferite cauze, nu lucrează, dar cărora, potrivit legii, li se menține

contractul de muncă (concediu medical, de naștere etc.). Aceștia primesc numai salariul tarifar aferent normei repartizate (întreagă sau incompletă) pentru perioada de suplînire (maximum 4 luni într-un an calendaristic). Ei nu au dreptul la concediul de odihnă.

3. Pensionarii din aceeași categorie, în cazul în care predau la un post didactic vacant prevăzut în statul de funcții cu pină la 1/2 normă, primesc și pensia în întregime. Salariul tarifar li se calculează proporțional cu norma repartizată, beneficiind de plata concediului de odihnă. (Ex.: la un liceu care are în statul de funcții un post vacant la disciplina limba latină cu numai 8 ore). În cazul în care există mai multe ore (decît echivalentul a 1/2 normă) nu se pot fracționa posturile în vederea ocupării lor de pensionari cu cîte 1/2 normă. În astfel de situații se aplică regula de mai jos.

4. Pensionarii cu pensii pentru limita de vîrstă, pot efectua supliniri temporare în funcția de profesor sau maistru-instructor, la ore vacante (maximum 6 ore în învățămîntul de cultură generală sau maximum 9 ore la

disciplinele de specialitate sau instruire practică în învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate) primind pensia în întregime. Plata cu ora li se calculează la 1/72, 1/80 sau 1/120 din salariul funcției de profesor sau maistru-instructor. Aceștia nu pot fi plătiți decît pentru orele efectiv predate, deci nu sint retribuiți în perioadele în care nu există activitate de predare la clasă (vacanțele școlare). De asemenea, ei nu au dreptul nici la plata indemnizației pentru concediul de odihnă.

Constantin Petrescu, din comuna Borcea, județul Galați, profesor de științe sociale. Indiferent de disciplina predată, în învățămîntul de cultură generală, nu se pot retribui prin plata cu ora decît maximum 6 ore săptămînal (ore vacante) peste limitele maxime de 20, 21 sau 30 ore ale obligațiilor de predare, chiar în situațiile în care, datorită numărului de clase repartizate și orelor prevăzute în planul de învățămînt, un profesor sau maistru-instructor predă, prin plata cu ora, la mai mult de 6 ore vacante săptămînal. Aceași regulă se aplică și

disciplinei de cultură generală din învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate.

Pentru disciplinele de specialitate din învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate se admite plata cu ora — pentru orele vacante — pină la maximum 9 ore săptămînal, peste limitele obligațiilor de predare arătate mai sus. Prin învățămîntul liceal de specialitate (dar numai din punct de vedere al aplicării dispozițiilor legale privind plata cu ora la disciplinele de specialitate), se înțelege atît liceele de specialitate cît și liceele cu program special (muzică, arte plastice, coregrafic). În categoria liceelor de specialitate, se cuprind — bineînțeles — și liceele pedagogice de învățători sau educatoare. În ceea ce privește numărul de ore care se pot efectua, prin plata cu ora, pentru suplinirea unui titular aflat în concediu medical, de maternitate sau care îndeplinește obligații militare, recomundăm să se recitească răspunsul dat „unui grup de cadre didactice” în numărul 28 (din 18 decembrie 1971) al revistei noastre.

Th. Leonescu

Tovarășe redactor șef,

În virtutea dreptului la replică, vă rog să publicați rîndurile de mai jos în legătură cu nota intitulată „Cine fuge după doi iepuri”, inserată în revista dv. din 25.III a.c.

Stimată tovarășă Ileana Colombei,

De la început trebuie să vă mărturisesc enorma surpriză care mi-a produs-o rîndurile dv. cu privire la programele de radioteleviziune școlară. Niciodată n-aș fi bănuț că sub zăvălnă autoarei rubricii „Ecouri” de la „Școala noastră”, rubrică de scurte informații teatrale și cinematografice, se poate ascunde un om pe care îl interesează problemele didactice ale programelor de radio și televiziune. Este adevărat că în cazul acestor critici amator i se cere, totuși, ca oricărui publicist care se respectă, o documentare seriosă. Altfel, pot apărea situații amuzante și, în același timp, penibile. Firesc, eu aș fi dorit, de pildă, în paginile revistei „Tribuna școlii”, ca dv. să vorbiți așa cum ați început de altfel, articolul, despre mijloacele audio-vizuale folosite de învățămîntul modern, sau să citesc un punct de vedere asupra introducerii televiziunii integrate, sau să fi făcut aprecieri la adresa emisiunilor de radio și televiziune care au primit premii internaționale, sau — mă rog — despre oarecare altă problemă privind concepția sau realizarea emisiunilor de radioteleviziune. Cu o condiție însă: la obiect și argumentat. Două motive pe care le înțelegem dv. însă ați obținut cu insistență asemenea probleme, preferînd să abordați altele. Care sint acestea? Ce anume găsiți important să reproșați?

1) Că emisiunile „sint realizate fîrd o programă analitică bine fizată”. Vă informăm că programa este „bine fizată” în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului.

2) Sinteti nemulțumită și intrigată de ce la unele „emisiuni o redactoare (sau un redactor) pune întrebări și profesorii universitar răspunde”. Simțu: pentru că alta nu există! La Radio — ne referim evident, la emisiunile lectii și nu la programele de teatru sau emisiuni muzical-distractive — ideile nu pot fi comunicate decît prin dialog, sau, eventual, prin monolog. Cunoașteți dv. altă posibilitate? La Telescoala — dacă ați fi urmărit cu atenție — emisiunile de geografie, biologie, fizică, chimie, chiar și cele de literatură și istorie, sint ilustrate, aproape în totalitate, cu secvențe de film, experiențe etc. Desigur că au fost și vor fi în continuare și emisiunile (unele de sinteză) la matematică, fizică, filozofie, gramatică — unde predomina teoria, iar rolul principal îl are profesorul care expune, explică (uneori cu creionul în mînă). „Concepția materialist-dialectică despre determinism în raport cu știința contemporană”, sau „Funcția exponențială, funcția logaritmică, ecuații exponențiale”, sau „Determinanți. Sisteme de ecuații liniare. Matrici”, sint lecții care nu pot — și după născut — să fie neapărat ilustrate. Sint lucruri confirmate și validate în practica mondială, care nu mai constituie o nouitate decît pentru cei care nu le cunoaște.

Dacă dv. credeți în continuare că acest gen de emisiuni pot fi ilustrate, vă rog să ne demonstrați cum.

3) Ne mai reproșați că „la televizor apare «ă-u!» (adică biblîiala) pe care foarfecele montajului nu-l poate tăia, pentru că există imaginea trădătoare a ochilor căutînd cu panică fișuca salvatoare unde stă scrisă cu minte întrebarea. (Play-back-ul nu este încă folosit la astfel de emisiuni, exploatarea sa fiind făcută cu succes doar la sulfarea clătoare a muzicii uçoare.)

Așadar, dv. propuneți ca tovarășii academicieni, profesori universitari, conferențieri și lectori care prezintă emisiunile de radioteleviziune să învețe lecțiile pe de rost, să facă play-back ca Marcel Budală, sau Ileana Sărăroiu. Ce se întîmplă însă în situațiile în care profesorii, colaboratorii noștri, refuză să accepte propunerea dv., aceea de a face play-back? Este adevărat că dv. dați o soluție: „Eh, dacă ar vrea Felix (motanul n.n.) să ne prezinte și o lecție de chimie, ce repede ar fi ea însușită chiar și de cel mai «corigent» școlar?”. Așadar, începînd de săptămîna viitoare, emisiunile-lectii de chimie în ajutorul aceluia care vor da examenul de admitere în învățămîntul superior, nu vor mai fi prezentate de specialiști de la Politehnica, ci vor fi predate, conform sugestiei dv. de la Motanul Felix.

V-aș rămîne recunoscător dacă ati reține, totuși, pentru început, că metoda audio-vizuală folosită în televiziune modernă nu înseamnă cunoaștere după ureche, și nici apreciere din ochi.

Cu simă,
prof. C. ARMASU
Redacția radioteleviziunii

N.B. Pentru că s-ar putea, totuși, ca dv. să fi fost bine intenționată în a vă spune părerea privind emisiunile de radioteleviziune școlară, îmi permit să vă invit, în timpul de liber, să vedeți cum se realizează emisiunile de acest gen. Și pentru că nu v-am văzut niciodată în documentare la noi, vă indicăm și adresa noastră: Cal. DOROBANTI nr. 191.

Edmond Nicolau

despre

CIBERNETICA MATEMATICĂ ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTUL

Om de știință cu multiple preocupări, specialist de renume internațională în cibernetică și informatică, preocupat de aplicațiile multilaterale ale acestora, prof. univ. dr. ing. EDMOND NICOLAU ne-a deschis, în cadrul unei recente discuții, o interesantă perspectivă asupra aplicațiilor ciberneticii și matematicii în învățămînt și educație.

— Este un lucru cunoscut astăzi că, în învățămînt pătrund tot mai mult principiile, metodele și aparatele cibernetice, cum ar fi teoria algoritmilor și calculatoarele electronice. Voi căuta să fiu cît mai explicit. În momentul de față, se constată pe plan mondial o pătrundere în învățămînt a concepțiilor cibernetice și a mijloacelor tehnice electronice — principala unealtă a ciberneticii. În unele din călătoriile mele am avut ocazia să asist atît la examinări efectuate cu mașini electronice, cît și la lecții predate de un calculator electronic. Astfel, la Moscova am fost examinat de o mașină la limba germană, iar la Geneva, un calculator mi-a predat o lecție de astronomie. La București am văzut funcționînd aparatul VERFIX care permite verificarea și fixarea cunoștințelor. Toate aceste aparate menționate, ca și instalația STUDEX de la Iași, se bazează pe instruirea programată.

— În legătură cu programarea învățămîntului, se vorbește tot mai mult de apariția unei pedagogii cibernetice...

— Într-adevăr, este vorba de tendința de a transforma procesul de învățămînt într-un proces cibernetic de mare eficacitate. Randamentul crește sensibil, atunci cînd instruirea se face automat, cu ajutorul calculatorului electronic. Statistici efectuate pe populații școlare mari, arată că durata asimilării cunoștințelor predate, se reduce cu circa 30 la sută, atunci cînd avem de-a face cu o instruire asistată de calculator, adică atunci cînd se predă cu mașina cibernetică, adică cu calculatorul.

În altă ordine de idei, trebuie observat că în multe țări avansate industrial, calculatorul devine materie obligatorie pentru elevii de liceu, ce își rezolvă problemele de matematică pe calculator.

— Oare aceasta nu are caracterul unor demonstrații spectaculare fără o legătură cu viața?

— Dimpotrivă! Întreaga practică socială dovedește contrariul. Pătrunderea impetuoasă a calculatoarelor electronice în cele mai variate domenii — economie, tehnică, știință și, chiar, artă — duce la obligația formării a numeroși specialiști în acest domeniu. E necesar ca, treptat, toți acei ce se află în liceu, cu siguranță că și în unele licee speciale, să devină capabili să-și rezolve singuri problemele cu ajutorul calculatorului. Cu atît mai mult, absolvenții a cît mai multe institute de învățămînt superior. E suficient să ne gîndim că astăzi calculatoarele se întrebuințează în mod curent în proiectare. Rezultă necesitatea regîndirii modului de formare a tehnicienilor și inginerilor, a căror menire este astăzi să proiecteze cu ajutorul calculatorului. Voi menționa că de curînd am avut o reală plăcere, discutînd cu un tînăr student de la Institutul de arte plastice, care mi-a spus că urmărește cu interes un curs de programare, organizat la institutul său.

— Care sînt perspectivele calculatoarelor în învățămîntul din țara noastră?

— În învățămînt, calculatoarele își deschid în ultimii ani drumuri din ce în ce mai largi, astfel încît tehnicile de calcul se introduc în pregătirea studenților cu scopul de a le da posibilitatea să utilizeze calculatoarele în viitoarele lor cariere. Nu numai disciplinele matematice ca analiza numerică, statistica sau cercetările operaționale, dar chiar și alte discipline tehnice, sociale sau umanistice folosesc calculatoarele, pentru analize de conținut și de structuri, de texte documentare automate, de cunoaștere a formelor, de modelare matematică sau simulare digitală a proceselor specifice.

— Să revenim la prima treaptă a pedagogiei cibernetice: instruirea programată.

— Această metodă se bazează în esență pe „atomizarea” materiei predate. Lecțiile sînt prezentate în „porții” de dimensiuni mici, ușor de asimilat. Foarte important este și faptul că profesorul are posibilitatea să verifice cu ușurință asimilarea materiei, eliminîndu-se situațiile în care se predă „în gol”, elevul neînțelegînd anumite puncte din materia precedentă. Experiența arată că instruirea programată scurtează mult durata de instruire.

Rămînînd la cifra de 30 la sută, amintită anterior se deduce ușor că pentru formarea unui specialist, care azi durează 17 ani, se cîștigă circa 5 ani — ceea ce este foarte mult.

— În condițiile țării noastre, rezultă că începînd procesul instructiv-educativ la 6 ani, tînărul devine specialist la 18 ani, în condițiile educării asistate de calculator.

— Desigur că sînt estimări globale, poate pozitive. Dar este cert că cibernetica are un cuvînt esențial de spus, în problema mult disputată a modernizării învățămîntului. În altă ordine de idei, trebuie arătat că în condițiile societății noastre socialiste, ciberneticizarea învățămîntului se poate asigura în condiții optime.

Ca urmare a acțiunii pe plan național de dotare cu mijloace automate de calcul, inițiată, susținută și condusă de partid și de stat, țara noastră se înzestrează în ultimii ani cu calculatoare care constituie de pe acum sisteme de calcul eficiente pentru activitatea economică. Pentru a se putea folosi întreaga capacitate a acestor sisteme se urmărește legarea lor în rețele de calcul, analoage sistemului energetic național. Întregul program de dezvoltare economică în viitorii ani va folosi sistemele informaționale create în ramurile de bază ale economiei, astfel încît calculatoarele electronice fabricate în marea lor majoritate vor fi prezente și active în toate sectoarele vieții sociale ca auxiliare fidele ale hărniciei oamenilor.

Acest sistem informațional va fi dublat de un sistem de calculatoare și mijloace electronice și cibernetice, care vor asigura desfășurarea în cele mai bune condiții, a întregului proces de învățămînt.

HARALAMBIE LEREA

Lucian Grigorescu

Peisaj din București

OPINII

Literatura în școală

Nimeni nu se îndoiește, bineînțeles, de utilitatea și importanța literaturii ca disciplină didactică. Dacă, totuși, doar aceste considerente ar fi luate în discuție, s-ar ajunge, mai degrabă, la concluzia că literatura e insuficientă pentru educarea artistică a elevilor, că ar fi cazul să i se atașeze un curs de artă spectacolului sau de inițiere în artele plastice. Ceea ce trebuie luat, însă, negreșit, în discuție, după părerea noastră, este scopul predării literaturii în școală. Sugerat încă în fraza anterioară, acest scop se circumscrie în sfera formativă: dezvoltarea și rafinarea gustului estetic, deșteptarea pasiunii pentru lectură, deprinderea de a distinge literatura bună de literatura de simplu divertisment. Este normal a căuta materialul apt pentru acest proces educațional în literatura română. Viziunea tradițională asupra școlii, ca instituție de instruire în primul rînd, afectează, însă, și concepția asupra disciplinei noastre, care apare în planul de învățămînt sub forma unei „repezi ochiri” asupra istoriei literaturii române „de la origini pînă în prezent”. De unde, o serie de dificultăți în predare și asimilare, în cele din urmă o falsificare a scopului enunțat mai sus și, adiacent, cu relativ puține excepții, o nemărturisită, dar nu mai puțin reală lipsă de simpatie a elevilor față de literatură. Ne vom explica în cele ce urmează.

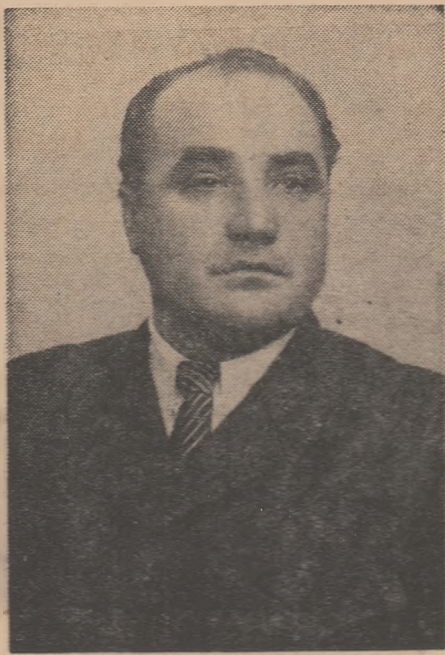
În cei patru ani de liceu se predau aproximativ patruzeci de scriitori monografic, se studiază literatura veche (de la literatura religioasă și istorică în limba slavonă pînă la Dimitrie Cantemir), curentele literare (semănătorism, poporanism, simbolism), critici literari — ca să nu mai vorbim despre capitolele „alți scriitori”, la care cantitatea de informație este enormă. Programele nu sînt foarte noi, ceea ce afectează mai cu seamă literatura actuală, capitol în care ar trebui să intervină periodic prîmîniri și reevaluări.

Orice specialist își va putea da seama că programa este excesiv de încărcată, că singura modalitate de a o efectua integral înseamnă practic a întreprinde o cursă lungă prin epoci, curente, biografii, opere, „alți scriitori” etc. Astăzi, se vorbește curent și insistenț de modernizarea predării. În cazul literaturii, modernizarea înseamnă învățămînt problematizat și analiză literară structuralistă. Nu de dragul inovației cu orice preț, ci fiindcă numai așa se poate realiza un proces educațional formativ, corespunzător specificului disciplinei. Dar problematizarea și analiza structuralistă presupun, în cadrul lecției, o dilatare a timpului de dezbateri acordat operei literare. Presupun o discuție liberă și contradictorie an-

gajată cu întreaga clasă asupra unei multitudini de aspecte și elemente implicate în opera literară (problematizare) și cunoștințe temeinice de teorie literară, sub forma definirii noțiunilor și a deprinderii de surprindere a funcției lor diverse în practica creației (analiză structuralistă). În conflict cu metodică tradițională, modernizarea procesului de învățămînt eșuează cu anticipație, în cazul literaturii, pe terenul unor condiții obiective, contradictorii și paradoxale: problematizăm, dar lecția se efectuează prin expunerea profesorului; facem analiză structuralistă, dar elevii nu știu teorie literară, fiindcă (inexplicabil pentru noi!) aceasta este materia tratată în modul cel mai vitreg, de la școala generală pînă la facultatea de filologie inclusiv. În școala generală se predau unele noțiuni de teorie literară, la un nivel elementar, fie din pricina modului cum sînt alese textele de aplicație, fie din pricina capacității de înțelegere a elevilor; în clasa a IX-a se recapitulează aceste noțiuni, se adaugă altele noi (curent literar; conținut-formă; imagine artistică; genuri literare), într-o discuție, la nivelul confruntărilor estetice în numai 30 de ore. Rezultatul este că elevii de liceu ezită în recunoașterea figurilor de stil, efectuează caracterizări de personaje foarte paupere, sînt aproape incapabili de a judeca o operă literară în funcție de specia pe care o reprezintă etc., etc. În facultățile de filologie, teoria literară se predă în cadrul unui curs general de estetică, extrem de încărcat și acesta, revenind profesorului respectiv sarcina de a realiza o veritabilă echilibristică informațională. Iată cum se ajunge la situația că profesorul de liceu știe lucruri complicate, dar nu le mai știe pe cele simple. Și cercul, în chip extrem de regretabil, se închide.

Cum mai poate fi vorba, în aceste condiții, de surprinderea originalității unui scriitor, de o apreciere critică corectă, de o discuție care să depășească rezumarea subiectului și împărțirea personajelor în „pozitive și negative”, care să ajungă la analiza facturii artistice a textului? Cum se mai poate aplica conversația euristică și problematizată? Analiza literară însăși — structuralistă sau tradițională — se transformă în material informativ, elevul reproduce ceea ce i-a spus profesorul, pînă unde îl ajută memoria, cu slabe șanse de a înțelege nuanțele și fără nici o șansă de a efectua independent o analiză literară pe un text nou.

MONICA LAZAR

„Modernizarea învățămîntului este o sarcină fundamentală a școlii românești contemporane”

Interviu cu tovarășul GHEORGHE NECULA, prim-secretar al Comitetului județean de partid Ilfov

- Bilanțul aplicării în viață a programului elaborat de partid în domeniul învățămîntului este pozitiv și în județul Ilfov
- Forme diverse pentru antrenarea cadrelor didactice în cercetarea și valorificarea experienței pozitive
- Pregătirea politico-ideologică a cadrelor didactice strins legată de sarcinile actuale ale procesului de învățămînt
- Membrii Comitetului județean de partid participă la activitatea politico-ideologică din școli
- Pînă în prezent 614 ateliere-școală și 226 loturi școlare.

— Care este locul, în ansamblul preocupărilor dumneavoastră, pe care-l ocupă învățămîntul ?

— Locul învățămîntului este bine precizat în documentele de partid.

În expunerea la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, cu privire la programul partidului pentru îmbunătățirea activității ideologice și de educație socialistă a masei, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit încă o dată asupra modalităților de sporire a rolului școlii, ca factor principal de instruire și educație a tinerei generații. Există în această expunere o indicație clară care stă permanent în preocupările noastre, ale Comitetului județean de partid Ilfov: „Trebuie să facem din fiecare unitate școlară un puternic centru de educație în spirit socialist și comunist a copiilor și tinerilor”.

Se înțelege că amploarea și ritmul îndeplinirii acestui deziderat, depind în mod esențial de gradul în care sînt angajați în această direcție învățătorii și profesorii, de măsura în care fiecare cadru didactic va deveni un specialist și bun educator comunist, pentru ca școala să fie adevărat centru de educație multilaterală a tinerei generații.

Neîndoielnic, bilanțul aplicării în viață a programului elaborat de partid pentru dezvoltarea și modernizarea învățămîntului de toate gradele, este pozitiv și în județul Ilfov.

Comitetul județean de partid s-a preocupat îndeaproape de generalizarea învățămîntului de 10 ani, asigurarea spațiului de școlarizare, încadrarea școlilor cu cadre calificate și de dotarea cu mobilier și material didactic a tuturor școlilor. În județul nostru, școala obligatorie de 10 ani a început să funcționeze cu toate clasele, cuprinzînd în total 93.926 elevi.

Aproximativ 75 la sută din numărul absolvenților clasei a VIII-a care nu-și continuă studiile în formele de învățămînt postgeneral, frecventează cursurile claselor a IX-a ale școlii obligatorii de 10 ani, iar restul s-a angajat în producție. Pentru asigurarea spațiului de școlarizare s-au construit noi săli de clase; numai în ultimii patru ani, au fost construite 300 săli de clase și laboratoare din fonduri centrale și din contribuția cetățenilor, iar în acest an școlar sînt prevăzute a se construi peste 100 săli de clasă. S-a reușit, astfel, ca în prezent, indicele de folosire a sălilor de clasă să fie de 1,6 la sută. În bugetul județului Ilfov cheltuielile pentru învățămînt reprezintă 27 la sută.

Numai pentru rețeaua școlilor de cultură generală sînt prevăzute sume reprezentînd 75 la sută din fondurile destinate întregului învățămînt. Aceste investiții demonstrează preocupările Comitetului județean de partid pentru crearea unor condiții materiale optime dezvoltării învățămîntului.

— Ce probleme vă ridică modernizarea învățămîntului în județ? Cînd întrebăm acest lucru ne referim, îndeosebi, la conținut, metode, tehnologia instruirii, baza materială.

— Așa cum s-a stabilit în Directivele partidului nostru, modernizarea

învățămîntului este o sarcină fundamentală a școlii românești contemporane.

Am găsit suficiente modalități la nivelul Comitetului județean de partid, prin care educatorii trebuie să cunoască și să stăpînească o concepție științifică despre modernizare.

S-a întreprins o largă acțiune de cuprindere a tuturor factorilor de răspundere din județul nostru ca prin și cu ajutorul institutelor de învățămînt superior să asigurăm informarea cadrelor didactice cu cele mai noi probleme de specialitate și de tehnologie didactică. Semnificativă este acțiunea de perfecționare a cadrelor didactice din județul nostru organizată în colaborare cu Institutul central de perfecționare a personalului didactic. Numai în acest an sînt cuprinși la cursurile de perfecționare, fără scoatere din producție, pe timp de 6 luni, peste 600 de cadre didactice. Se continuă perfecționarea directorilor de școală prin cursuri de trei săptămîni cu scoatere din producție și a personalului tehnic-administrativ, prin cursuri organizate lunar și periodice în timpul vacanțelor de primăvară și vară. Prin schimburile de experiență, simpozioane și sesiuni de comunicări științifice, cadrele didactice din județul Ilfov au fost angajate în cercetarea și valorificarea experienței pozitive cu privire la modernizarea învățămîntului. În anul școlar trecut, Inspectoratul județean a tipărit un volum cu lucrările cele mai valoroase ale cadrelor didactice.

Comitetul județean de partid a îndrumat și sprijinit organizațiile de bază din școli să stimuleze mai mult inițiativa, creativitatea și informația pedagogică prin publicații de specialitate, televiziune, expoziții și demonstrații didactice, filme cu caracter științific-pedagogic și prin publicarea unor lucrări originale ale cadrelor didactice.

În concordanță cu cerințele modernizării conținutului tehnologiei didactice, ne-am preocupat și de crearea unei baze materiale corespunzătoare. Astfel, s-a creat pe lângă Inspectoratul școlar o filmotecă. În 5 licee sînt în curs de amenajare laboratoare fonice pentru predarea limbilor străine. Școlile și laboratoarele au fost dotate cu mobilier nou și materiale didactice; numai în acest an s-au prevăzut fonduri în acest scop în valoare de peste 4.000.000 lei.

Trebuie să recunoaștem că avem încă multe de făcut în această direcție, atît cu privire la restructurarea tehnologiei didactice, cu care Ministerul Educației și Învățămîntului este dator să ne ajute mai mult, cît și cu privire la dezvoltarea bazei materiale.

— Cum sprijină Comitetul județean de partid, pregătirea politico-ideologică a cadrelor didactice ?

— În acest an școlar, în lumina Tezelor din iulie, a documentelor Plenarei din noiembrie 1971 și a Instrucțiunilor Secretariatului Comitetului Central al P.C.R. cu privire la învățămîntul de partid, Comitetul jude-

țean a reușit, printr-o consultare mai largă a cadrelor didactice, să stabilească teme care răspund în mare măsură cerințelor de pregătire politico-ideologică, în strînsă legătură cu sarcinile actuale ale procesului de învățămînt din fiecare școală.

Prin instruirea lunară a propagandiștilor, prin măsurile luate și controlul exercitat, Comitetul județean de partid a reușit să imprime mai multă răspundere din partea fiecărui cadru didactic pentru cunoașterea aprofundată a ideologiei marxist-leniniste a politicii partidului nostru.

Buna organizare și desfășurare a învățămîntului ideologic se reflectă în conținutul de idei, în participarea unui număr mai mare de cadre didactice la dezbateri, în aplicarea celor studiate la orele de curs și la activitățile extrașcolare.

Cit privește învățămîntul ideologic al profesorilor care predau științele sociale, putem arăta că se desfășoară lunar sub formă de dezbateri pe lângă cabinetul de partid județean, pentru profesorii care predau economia politică și filozofie în licee, iar în centrele București, Oltenița, Urziceni, Giurgiu, pentru profesorii de istorie din licee și școli generale.

Pentru a se asigura o mai bună cunoaștere a fenomenelor economice și sociale din județul nostru s-au organizat vizite de documentare-informare cu profesorii care predau științele sociale la întreprinderile din județ, cum ar fi S.N.O., Filatura, Oltenița, S.N. Giurgiu.

O dată cu informările de specialitate ce sînt organizate trimestrial la toate disciplinele, membrii Comitetului județean de partid și lectorii ai Comitetului Central au prezentat unele expuneri, precum și informări privitoare la politica internă și externă a partidului și statului nostru.

Ședințele de instruire cu secretarii organizațiilor de bază din școli și licee au constituit o formă de orientare ideologică-politică a activităților programate în unitățile școlare.

Comitetul județean de partid apreciază că munca ideologică-politică s-a intensificat, este mai eficientă, contribuind la creșterea conținutului ideologic-politic al lecțiilor, la participarea efectivă a cadrelor didactice la activitățile cultural-obștești și la viața economică și social-politică a localităților respective.

O atenție sporită a acordat Comitetul județean de partid în acest an școlar aplicării prevederilor sistemului unitar al predării științelor sociale.

Pe această linie se înscrie organizarea unor consfătuiri avînd ca temă „Dotarea și funcționalitatea cabinetelor de științe sociale”, la care au participat profesorii și directorii liceelor de cultură generală și liceelor de specialitate.

În vederea organizării cabinetelor de științe sociale s-a alcătuit un ghid orientativ care a fost trimis tuturor liceelor și școlilor generale din județ, iar secția de propagandă a urmărit îndeaproape dotarea și funcționalitatea acestora.

La indicațiile Comitetului de partid județean în acest trimestru s-au constituit brigăzi de îndrumare și control formate din activiști de partid și inspectori școlari, care au urmărit nivelul de cunoștințe ale elevilor, metode și procedee folosite în vederea legării învățămîntului de viață, felul cum se studiază cartea social-politică, iar concluziile au constituit obiectul unei analize în secretariatul Comitetului județean de partid. Se apreciază că la toate liceele din cuprinsul județului nostru s-au organizat cabinete de științe sociale cu o bună funcționalitate care își aduc contribuția la predarea filozofiei, socialismului științific, economiei politice, istoriei și a celorlalte obiecte de învățămînt.

Alături de acestea, sub direcția îndrumare a organizațiilor de partid s-au înființat cabinete de științe sociale și în școlile generale în care se desfășoară orele de educație cetățenească, cunoștințe social-politice, istorie și învățămînt ideologic.

În ultimul timp se constată o mai mare preocupare a organizațiilor de bază, a conducerilor de școli pentru dotarea cabinetelor cu operele clasice ale marxism-leninismului, documentele de partid, lucrări de specialitate, colecții de ziare și reviste, planuri editoriale privind cartea social-politică, monografia județului și a localității, date privind comuna, scheme, grafice, hărți etc.

Participarea în număr mare a elevilor la olimpiada de economie politică, precum și activitatea lor în cadrul societăților, simpozioanelor și la sesiunile de comunicări arată eficiența predării științelor sociale și a înființării acestor cabinete.

Comitetul județean de partid, care conduce direct întreaga activitate instructivă și educativă, consideră ca în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative cu cadrele didactice și cu elevii, mai sînt încă unele lipsuri, asupra cărora organele și organizațiile de partid își concentrează eforturile în vederea lichidării lor.

— Ce a întreprins Comitetul județean de partid în legătură cu construirea, amenajarea și dotarea atelierelor școlare? În ce a constat ajutorul dat de întreprinderile industriale din județ la organizarea acestora: la practica în producție ?

— În directivele Congresului, în cuvîntările secretarului general al partidului cu privire la sarcinile fundamentale ale învățămîntului, s-a stabilit că pregătirea pentru muncă și viață a tineretului nostru, să fie făcută în așa fel încît acesta să-și poată valorifica pe deplin calitățile individuale și să se integreze cît mai organic și mai rapid în procesul muncii sociale. Dată fiind importanța și oportunitatea acestei probleme, Comitetul județean a întreprins o serie de măsuri care sînt duse la aplicarea hotărîrii Secretariatului C.C. al P.C.R. cu privire la înființarea atelierelor școlare pe lângă fiecare unitate de învățămînt. Au fost instruiți secretarii comitetelor comunale de partid, președinții comisiilor populare, directorii și directorii co-ordonatori ai școlilor de cultură ge-

nerală, directorii de întreprinderi și președinții C.A.P. cu privire la stabilirea specificului activităților practice în funcție de dezvoltarea economică a comunelor și satelor noastre. a orașelor și a județului.

La nivelul fiecărei localități, s-au întocmit studii cu privire la posibilitățile amenajării și construirii unor localuri destinate activităților practice, totodată stabilindu-se și unitățile economice care să patroneze școlile. Au fost instruiți conducătorii unităților productive pentru a sprijini fără rezerve amenajarea, dotarea și construirea cu posibilități locale a atelierelor, în așa fel încât, în acest an, să nu rămână școală fără atelier. Rezultatele n-au întârziat să se arate, S-au înființat până-n prezent 614 ateliere școlare. Elevii liceelor fac practică în 59 ateliere, iar pe lângă școlile generale funcționează 555 ateliere-școlare. În această acțiune de construcție, dotare și amenajare se evidențiază organele de partid care au sprijinit conducerea unităților economice din municipiul Giurgiu (S.N. Giurgiu, I.I.L. Steagul roșu, Fructonil); Oltenița (S.N.O., Filatura, Fabrica de conserve); Buftea (Fabrica de ambalaje metalice), unitățile industriei locale și ale întreprinderii de artizanat din comunele Ciolpani, Afumați, Fierbinți și altele.

În unele ateliere elevii deja au trecut la executarea unor comenzi pentru autodotare, la preluarea unor repere, pentru execuție de la întreprinderile ce le patronază, la confecționarea materialelor în vederea amenajării bazelor sportive, aparatură de fizică și matematică pentru laboratoarele unor școli din județ, ca de exemplu atelierele liceelor din Brănești, Fierbinți, Giurgiu, Urziceni, ale școlilor generale din Ciorogirla, Colibași, Buftea, Belciugatele și altele.

În atenția Comitetului județean de partid a stat și problema extinderii și diversificării activităților productive pe loturile școlare.

Pentru a da posibilitate elevilor să îndească munca din agricultură și pentru realizarea unei mai strânse legături a cunoștințelor teoretice de practică, Comitetul județean de partid a luat măsuri ca în fiecare școală să existe loturi agricole. Până în prezent 226 de școli dispun de astfel de loturi cu o suprafață de 78,1 ha, iar în 181 școli s-au organizat ferme pe taralele C.A.P. (596,2 ha) preluate pentru a fi lucrate cu elevii. Din cele 181 ferme școlare 14 și-au organizat activitatea pe baza statutului C.A.P. În cadrul fermelor școlare, s-au contractat 222 porci. Pe lângă aceste activități școlare au mai dezvoltat sectorul legumicol, creșterea iepurilor, a păsărilor, a viermilor de mătase și a albinelor.

Asemenea exemple ar mai putea fi citate. Firește, semnificația lor e multiplă, dar cel mai important mi se pare faptul că ele ilustrează pregnant un adevăr de prim ordin: până în prezent s-a acumulat deja o experiență bună în ceea ce privește pregătirea tinerilor, încă de pe băncile școlii, pentru munca productivă, care se cere continuată. Și tocmai pentru ca această experiență să poată fi și mai mult dezvoltată și fructificată e nevoie ca, acum, în școală să se cultive, la toate nivelurile, dragostea pentru munca productivă.

— Ce măsuri s-au luat pentru lărgirea rețelei liceelor de specialitate și a școlilor tehnice și profesionale ?

— În final, dorim să subliniem încă o dată că în școala noastră se pune un accent deosebit pe caracterul aplicativ al noțiunilor învățate, pe formarea deprinderilor elevilor de muncă productivă, pe dezvoltarea rețelei școlilor profesionale și a liceelor de specialitate. În județul nostru funcționează 4 licee de specialitate (1 liceu economic și 3 agricole) și 13 școli profesionale, în care elevii se califică în diferite meserii. Începând din noul an școlar, rețeaua se va îmbunătăți cu un nou liceu de specialitate pentru construcții la Giurgiu și un liceu de mecanizare la Ciorogirla. Avem și 2 secții serale de specialitate la Oltenița și Giurgiu. Învățământul din județul Ilfov, astfel diversificat și în continuă dezvoltare, va reuși să asigure necesarul de cadre pentru toate ramurile de activitate din județul nostru.

Interviu realizat de
CONSTANTIN BIVOLARU

CINTEA, CORECTITUDINEA, PRINCIPIALITATEA — TRĂSĂTURI CARACTERISTICE OMULUI NOU

În strinsă corelație cu alte însușiri pozitive și cerințe morale fundamentale, cinstea, corectitudinea, principialitatea definesc profilul caracterului oricărui om integrat în societatea socialistă. Din punctul de vedere al eticii noastre, marxist-leniniste, și noțiunile morale au un conținut concret-istoric, îmbrăcând sensuri opuse, în orinduirile presocialiste, accepțiuni determinate de interese contradictorii — la clasele dominante și la cele oprimate, exploatare. Într-adevăr, una însemna pentru stăpînul de sclavi, de pildă, „a fi cinstit”, și alta pentru sclavul răsculat; dacă pentru burghezie „cinstită” e orice acțiune, întreprinsă în diferent cu ce mijloace, avînd ca scop extinderea capitalului propriu, pentru muncitorul exploatat a fi cinstit înseamnă a lupta organizat pentru răsturnarea temeliei orinduirii înălțate și susținute prin necinste și spoliere: proprietatea burgheză asupra mijloacelor de producție.

Reflectînd, în esență, raporturi sociale, relații interumane, cinstea, ca și alte noțiuni morale, cristalizează în ea — datorită maselor populare care au cultivat întotdeauna, cu precădere, trăsăturile morale pozitive — valori general umane. (Pentru a reliefa această idee, profesorii pot apela la reflecțiile unor personalități celebre, din diferite epoci istorice; de pildă: „Nu a trăi e de mare preț, ci a trăi cinstit” (Socrate); „Nimic nu e mare dacă nu e onest” (Cicero); „Trebuie să trăim așa ca și cum am trăi în văzul lumii; trebuie să cugețăm așa, ca și cum altul ar putea să privească în adîncul inimii noastre” (L. A. Seneca); „Seninătatea deplină nu sălășluiește decît în sufletul omului cinstit; în sufletul celui rău, e noapte” (D. Diderot); „Să nu ai încredere în acela care și-a călcat o dată cuvîntul” (W. Shakespeare).

Poporul român a prețuit întotdeauna cu consecvență această însușire umană. Dovadă asemenea proverbe: „Cinstea e mai scumpă decît toate”; „Cinste dai, cinste găsești” ș.a. (Profesorii îi pot solicita pe elevi să evoce ei înșiși asemenea proverbe, zicători din tezaurul de înțelepciune a poporului nostru).

Reprezentînd o treaptă calitativ nouă pe scara progresului social, orinduirea socialistă promovează și o morală nouă, ea însăși treaptă superioară a progresului moral al omenirii. Transformările revoluționare, intervenite în structura societății românești în deceniile care au trecut de la eliberarea țării, au fost însoțite de prefaceri adînci în conștiința oamenilor muncii, caracterizate printr-o tot mai accentuată înțelegere a principiilor, convingerilor și atitudinilor moralei noi, socialiste, ambele procese influențîndu-se și condiționîndu-se reciproc.

În concepția Partidului Comunist Român, forța conducătoare a societății noastre, cultivarea, statornică, perseverentă a moralei comuniste constituie o necesitate obiectivă, o cerință legică, cu efecte covârșitoare, nemijlocite asupra ansamblului operei de construcție socialistă. În expunerea sa la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, tovarășul Nicolae Ceaușescu a creionat pe larg, nuanțat, portretul moral al comunistului, — care trebuie să constituie model de comportare morală pentru fiecare constructor conștient și pasionat al viitorului socialist al patriei; obligația de a fi prototipul omului integru, cinstit, corect, curajos, demn și principial, care să lupte cu abnegație pentru adevăr, pentru dreptate, să iubească munca, apărînd și dezvoltînd proprietatea socialistă — temelia bunăstării tuturor, să pună totdeauna pe primul plan interesele generale ale poporului muncitor.

Încorporînd cerințele noilor relații sociale, morală socialistă conferă, astfel, un conținut nou, specific, categoriilor etice de cinste, datorie, corectitudine, demnitate, principialitate, transformîndu-le în trăsături definitorii ale omului nou. Om cinstit, integru, înseamnă un om a cărui conștiință nu prezintă fisuri, un om care e același în vorbă și faptă, în viața socială, ca și în cea personală, la serviciu, pe stradă, ca și a-

casă, în sinul familiei, oriunde, se află, în orice împrejurare.

A fi cinstit, presupune cu necesitate să trăiești numai și numai din munca ta, să nu urmărești niciodată un avantaj nemeritat, să dai dovadă statornic de înalt simț de răspundere pentru treburile colectivului în care-ți desfășori activitatea — în cazul nostru școala, clasa, detașamentul de pionieri, organizația U.T.C. Condiția esențială a integrării tînarului, adolescentului, în viața socială o constituie măsura în care principiile și normele noi morale socialiste devin convingeri, deprinderi, mobiluri interne statornice ale comportării lui zilnice.

A fi corect în viața socială și personală înseamnă a avea o comportare civilizată, politicoasă, a dovedi buna-cuviință, respect față de cei

învăța temeinic, pentru a-ți însuși — în funcție de cerințele prezente și viitoare ale progresului societății noastre socialiste, și de propriile aptitudini și opțiuni — o meserie utilă societății. Vorbele, angajamentele repetate, promisiunile solemne, neîntovărășite de fapte care să le confirme, rămîn simple „vorbe goale”, neconvîngătoare, care aruncă o lumină nefavorabilă asupra celui ce le rostăște, dezvăluind caracterul precar al convingerilor sale morale. Mai mult, neconcordanța dintre vorbe și fapte trădează o moralitate îndoielnică, un caracter slab, neprincipial, un om lipsit de onoare, de demnitate. (Cadrele didactice care predau această disciplină pot aduce în discuție — pentru a fi mai convingătoare — situații, cazuri de acest gen din universul activității școlare, cel mai apropiat elevilor cărora le predau.)

Morală poporului nostru a incriminat, plastic, astfel de manifestări în expresii ca: „După poame se cunoaște pomul și după fapte omul”, „Vorbă multă, treabă puțină”, „De la vorbă pînă la faptă ca de la pămînt la cer”. Ipocrizia, fariseismul sînt incompatibile cu morală socialistă. Ele sînt secnele ale vechii moralități a claselor exploatare — sau influențe contemporane din afară — care pentru a-și menține situația privilegiată, parazită, nu se dădeau în lături de la a minți, înșela, de la a prezenta adevărul drept minciună și minciuna drept adevăr de a proclama nedreptatea drept echitate socială, într-un cuvînt — să spună una și să facă alta.

Iată de ce este absolut necesar ca întreaga activitate educativă din școală să inscrie permanent pe frontispiciul programului ei de activitate, lupta perseverentă — dusă cu ajutorul unei game largi de metode și mijloace politico-ideologice, educative — împotriva manifestărilor vechii morale, pentru triumful în conștiința și în viața de zi cu zi a fiecărui elev a înaltelor calități etice care sînt: cinstea, corectitudinea, principialitatea comunistă.

GEORGE MARA

CONSULTAȚIE pentru profesorii care predau Educația cetățenească

din jur, față de femei, bătrîni, părinți, colege și colegi, decentă în limbaj și gesturi, ținută vestimentară îngrijită — adică a respecta o suită de norme elementare în relațiile cu semenii tăi, condiție sine qua non a unui climat moral propice activității normale, ferite de convulsii, de asperități inhibitoare, paralizante.

Principial este cel ce în tot ce întreprinde este consecvent cu sine însuși, fidel unei idei directoare, unui înalt ideal de viață — idealul comunist. Firește, nu este suficient a proclama, a declara că ți-ai însușit acest ideal, ci trebuie să dovedești prin faptele tale că ai dobîndit organic capacitatea de a interpreta just fenomenele noi apărute în procesul dezvoltării sociale, că ești devotat patriei socialiste, partidului, poporului tău, mîncînd perseverent pentru a

Bibliografie

K. MARX, F. ENGELS: Scrieri din tinerete, Editura politică, 1968, p. 573, 601.

V. I. LENIN: Opere complete, vol. 41, p. 298—318.

NICOLAE CEAUȘESCU: Propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii — 6 iulie 1971. Expunere la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative — 9 iulie 1971. Editura politică, București, 1971.

NICOLAE CEAUȘESCU: Expunere cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ri-

dicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste — 3 noiembrie 1971. Editura politică, București, 1971.

În legătură cu această temă mai pot fi consultate:

Studiile: „Socialismul și valorile morale”, de Vasile Constantin; „Comuniștii — promotori ai celor mai înalte idealuri morale ale epocii noastre”, de Tudor Olaru; „Cinste, corectitudine, principialitate”, de Victor Birlădeanu — toate în volumul „Cetățean, societate, familie”, Editura politică, București, 1971.

Lecție în cabinetul de științe sociale de la Liceul din Orșova

REALIZĂRI ȘI ANTICIPĂRI

Cum este și cum ar putea fi re viitorilor candidați pentru învăț

Elevii anului IV de liceu, virtual absolvenți, trăiesc cu înfrigurare ultima etapă din viața școlară. Și o trăiesc în perspectiva a două, iar unii dintre ei a trei evenimente: finalul anului IV, examenul de bacalaureat, precum și concursul de admitere pentru învățământul superior sau altă formă de învățământ postliceal. În acest context, analiza temeinică a stadiului de aplicare a noului sistem de pregătire a candidaților pentru concursul de admitere în învățământul superior, pe care a efectuat-o recent Ministerul Educației și Învățământului, împreună cu inspectoratele școlare, a fost oportună, utilă, necesară. Prin informările reciproce, ca și prin confruntările de opinii, pe de o parte, prin sugestiile și îndeeșbi precizările pe care Ministerul Educației și Învățământului le-a formulat, pe de alta, s-a fixat mai ferm cadrul în care se vor aplica aceste măsuri, au devenit limpezi acele aspecte insuficient înțelese sau chiar controversate, s-a putut interveni la timp pentru transpunerea exactă în viața școlii a ansamblului de măsuri. Toate acestea sînt menite să asigure viitorilor candidați — indiferent de liceul de proveniență — o pregătire egală, la nivelul exigențelor pe care le reclamă învățământul nostru liceal și superior.

Ni s-a părut de aceea foarte necesar să deschidem în paginile revistei „Tribuna școlii” o amplă dezbatere asupra acestei probleme, a cărei importanță atât pentru școală și societate, cât și pentru tinerii absolvenți nu mai trebuie subliniată.

În calitate de factori răspunzători pentru organizarea și buna desfășurare a pregătirii pentru concursul de admitere în învățământul superior a tuturor absolvenților de liceu din raza județului respectiv, inspectoratele școlare județene sînt cele mai în măsură să aprecieze modul în care se aplică sistemul de pregătire actual; ce avantaje oferă pentru candidații în învățământul superior; ce trebuie întreprins pentru a cuprinde în acest sistem de pregătire îndeosebi pe acei candidați pentru care aceste cursuri au fost inițiate; ce corective se cer aduse acestor măsuri pentru a le spori eficiența; ce socot necesar că trebuie îndeplinit pentru a stabili o corelare mai bună între programele liceale și exigențele concursului de admitere în învățământul superior; ce elemente de ordin organizatoric constituie un impediment la ora actuală în stabilirea unei conlucrări eficiente între cadrele din învățământul liceal și acelea din învățământul superior, în vederea creșterii eficienței finalității acestor cursuri și ce trebuie făcut pentru a înlătura neajunsurile ivite.

În numărul de față, răspund invitației noastre de a participa la dezbatere, pentru a elucida aceste probleme cu care se confruntă învățământul nostru tovarășii: Andrei Bălan, inspector școlar general al județului Maramureș; Ioan Beltechi, inspector școlar general al județului Satu Mare; Leon Hogiu, inspector școlar general al județului Bistrița-Năsăud, și Fernand Chirea, inspector școlar general al județului Teleorman.

ANDREI BĂLAN :

- Sistem de pregătire comun liceu-învățământ superior
- În comisiile de examinare profesori de liceu cu drepturi egale cu universitarii
- Subiecte unice elaborate de Ministerul Educației și Învățământului.

Prin actualul sistem de pregătire elevii se familiarizează cu stilul de muncă și atmosfera specifică în învățământul superior. Sînt, de asemenea, ajutați să se orienteze mai bine în bibliografia suplimentară pentru pregătire. Participînd la seminarii, pot să-și aprecieze mai bine, singuri, nivelul de pregătire.

În județul Maramureș acțiunea a fost organizată bine și se desfășoară conform unui plan elaborat de inspectoratul școlar județean și institutele de învățământ superior din județ. Se organizează consultații în centrul de județ și în celelalte localități care au licee.

Încă de pe acum cred că se conturează un pericol real: tendința de supraîncărcare a elevilor care participă la aceste forme de pregătire. Paralel cu obligațiile școlare obișnuite, aceștia trebuie să facă față solicitărilor reclamate de cursuri, ceea ce înseamnă consum în plus de energie nervoasă, ore în plus consacrate studiului. Actualul sistem de pregătire trebuie să țină seama de acest lucru. Este nevoie să se țină seama și de crearea condițiilor pentru consultații suplimentare la care să participe toți absolvenții în egală măsură, indiferent din ce județ sau din ce liceu provin. Se efec-

tuează uneori cheltuieli prin deplasarea candidaților în alte centre universitare pentru a participa la consultații. Și nu e bine.

Considerăm, ca și pînă acum, că baza pregătirii absolvenților se realizează în liceele noastre, unde avem cadre didactice bine pregătite, cu experiență și care au obținut rezultate frumoase în pregătirea elevilor lor.

Consultarea reciprocă între cadrele universitare și cele din liceu se impune ca o metodă permanentă de lucru atât pentru a stabili volumul programei de consultații, cât și metodologia acesteia.

În încheiere, îmi îngădui să formulez cîteva propuneri: organizarea într-un sistem comun liceu-institute de învățământ superior a perioadei de consultații în toate liceele sau pe centre accesibile tuturor absolvenților de liceu. În acest caz, să se stabilească altă dată pentru desfășu-

rarea concursului propriu-zis; din comisiile de concurs să facă parte, cu drepturi egale, și profesorii din învățământul liceal; stabilirea unor subiecte unice pentru toate centrele universitare și toate disciplinele concursului de admitere, subiecte elaborate de Ministerul Educației și Învățământului; verificarea scrisă să aibă o pondere mai mare (credem că este mai echitabilă și asigură o apreciere și o selecționare mai bună a candidaților la admitere); exigența concursului de admitere să fie mai bine corelată cu programa analitică de liceu. Deci, la stabilirea subiectului să se țină seama de acest lucru.

Actualul sistem de pregătire a candidaților poate suporta substanțiale îmbunătățiri pentru a răspunde și mai bine nu numai pregătirii absolvenților de liceu pentru concursul de admitere în învățământul superior, ci și, mai ales, pentru integrarea loc în viața socială.

IOAN BELTECHI :

- Liceul — baza pregătirii pentru concursul de admitere
- Centre de pregătire la nivel județean cu sprijinul universitarilor
- Cuprinderea elevilor din centre muncitorești și licee sătești.

Cursurile de pregătire a viitorilor candidați pentru învățământul superior — fiind o zonă de interferență între liceu și universitate — permit stabilirea unui dialog deschis între ele în vederea stabilirii unei corelări între cerințele programelor liceale și ale concursului de învățământ superior și a găsirii unor forme adecvate de colaborare între cadrele didactice din liceu și școala superioară.

Sînt însă și unele neajunsuri, pe care le relevăm din dorința de a contribui la înlăturarea lor.

Primul dezavantaj, care s-a manifestat chiar de la început, constă în apariția unor diferențe — uneori bine marcate — între exigențele formulate de liceu și cele ale școlii superioare, atât sub raport informațional, cât și sub cel formativ. În continuarea acestui neajuns, ajungem la un altul: este foarte posibil ca să se creeze unele suspiciuni în rîndul familiilor în ce privește nivelul de pregătire asigurat copiilor lor de școală.

Un alt dezavantaj — și aici mi se pare că este punctul nevralgic al modului cum se realizează pregătirea viitorilor candidați — este acela că se favorizează involuntar elevii din centrele mai mari, care pot participa la cursurile de pregătire organizate de institutele de învățământ superior în cadrul lor. În acest fel tocmai elevii care aparțin unor licee din mediul sătesc sau din centre urbane mai mici și care ar avea nevoie de aceste forme de pregătire au o posibilitate mai redusă de a participa la ele.

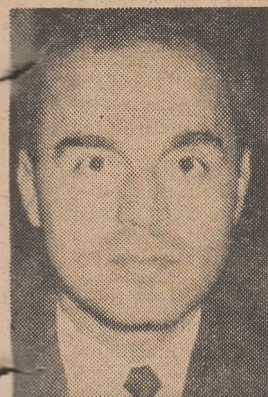
Pentru elevii care provin din localități mai îndepărtate și trebuie

să parcurgă uneori distanțe apreciabile pentru a ajunge la centrul în care are loc pregătirea, aceste deplasări se totalizează în cheltuieli de energie, consum de timp, oboseală — toate în dauna pregătirii însăși, care constituie scopul acestor cursuri — și, firește, ele înseamnă și unele probleme de ordin material pentru familiile lor.

În scopul de a reduce cât mai mult inconvenientele amintite și de a face ca de aceste cursuri pregătitoare să beneficieze masa de liceeni și îndeosebi cei din mediul sătesc și așezări orășenești mai mici, am trecut la întocmirea și transpunerea în practică a următorului plan de măsuri: pregătirile se efectuează în fiecare liceu, cu profesorii respectivi; sîmbăta sau duminica, în cele două centre din județul nostru unde am organizat cursuri de pregătire a viitorilor candidați, cu participarea celor mai bune cadre didactice din liceele respective și avînd permanent sprijinul unor cadre universitare, au loc lecții de sinteză, după un program bine stabilit, pentru a se asigura continuitatea în pregătire și a se evita eventuale păreri contradictorii în fața candidaților într-o discuție sau alta. Cadrele didactice universitare participă la aceste cursuri de pregătire la un interval de două sau trei săptămîni. Între aceste întâlniri ale universitarilor cu viitorii candidați pregătirea este asigurată de către profesorii noștri de liceu.

În final, aș vrea să formulez și eu propunerea de a se elabora subiecte de examen unice pe țară, conform programei analitice din liceu.

lizată pregătirea mîntul superior

LEON HOGIU :

- Accent pe sinteză, sistematizare și interpretare
- Condiții de pregătire și exigențe egale
- Cursuri pregătitoare în cadrul facultății.

Indiscutabil, actualul sistem de pregătire oferă câteva avantaje. Primul câștig pe care îl au elevii este că se familiarizează încă din perioada ultimului an de liceu cu exigențele concursului de admitere într-un institut de învățămînt superior. Pe de altă parte, și sub raport psihologic, cit și sub acela al stabilirii unor punți de legătură între liceu și învățămîntul superior prezintă o reală însemnătate.

Un alt câștig pe planul unei pregătiri calitative superioare a candidaților la diferite forme de învățămînt postliceal este acela că se stimulează în mod hotărît elevii în asimilarea materiei pe baza gândirii, a înțelegerii fenomenelor, a unei receptări creatoare a materiei studiate. Tot de aici mai observăm că derivă un alt avantaj : se obține un plus de sistematizare a cunoștințelor la disciplinele la care se efectuează pregătirea și, în același timp, se înlesnește aprofundarea unor capitole în materia parcursă, precum și capacitatea de a opera sinteze din capitolele mai mari.

Totodată, nu putem să nu recunoaștem că simultan cu aceste incontestabile avantaje apar și unele inconveniente, neajunsuri, pe care trebuie să le înălțăm la timp. Cel mai evident fenomen negativ care se manifestă în acest cadru este că se stimulează depășirea programelor de liceu în pregătirea elevilor pentru concursul de admitere. Prima consecință este apariția unei grijorătoare supraîncărcări a elevilor. Pe de altă parte, se observă și o scădere a interesului față de celelalte discipline de învățămînt. Elevii sînt

împinși astfel spre o unilateralizare a eforturilor și preocupărilor lor intelectuale, canalizate exclusiv în direcția disciplinelor pe care le au în vedere la concurs. Or, știm foarte bine că fiecare disciplină școlară are anumite valențe formative în pregătirea generală a absolvenților de liceu.

Am putea semna și apariția unei neîncrederi a familiei în posibilitățile liceelor de a asigura o pregătire corespunzătoare cu exigențele concursului de admitere în învățămîntul superior pentru copiii lor. Dar cred că cel mai mult trebuie să reflectăm asupra următorului neajuns : datorită faptului că la aceste cursuri nu putem cuprinde pe toți elevii, din toate liceele, se va crea inevitabil o inegalitate gravă a celor absolvenți care sînt puși în imposibilitatea să le urmeze. Ajungem astfel la o situație curioasă : formulăm cerințe egale față de candidații care în realitate sînt pregătiți în condiții inegale.

Ce se poate face pentru a preîntîmpina și înlătura aceste neajunsuri ?

În primul rînd, să se organizeze cursuri de pregătire în etapa premergătoare concursului, în cadrul facultăților, asigurîndu-se astfel condiții de participare egale pentru toți. În această perspectivă, sprijinirea elevilor în eforturile lor de pregătire ar urma să se efectueze în școală, de către profesorii liceului.

Pentru a asigura obiectivitatea desăvîrșită a concursului cred că am putea trece la elaborarea de subiecte unice, redactate bineînțeles de Ministerul Educației și Învățămîntului.

FERNAND CHIREA :

- Inspectoratul școlar — organizatorul cursurilor de pregătire pe raza județului
- Respectarea conținutului programei școlare
- Cursuri de pregătire pentru diferite forme de învățămînt postliceal.

Am avut permanent în centrul preocupărilor noastre caracterul de continuitate în pregătire, pe care am conceput-o și realizat-o foarte larg în scopul cuprinderii tuturor elevilor din anii IV ai liceelor din județul nostru. În acest sens, am organizat cursuri locale la nivelul fiecărei clase, al fiecărui liceu, cursuri în a

cărora realizare ne-am bizuit pe „forțele noastre”, pe munca și priceperea profesorilor care i-au pregătit timp de 4 ani și a căror responsabilitate față de pregătirea elevilor trebuie să crească.

Nevoia de cadre tehnice cu pregătire superioară și medie în județul Teleorman ne-a îndemnat la reflec-

ții privind necesitatea pătrunderii în facultăți și în învățămînt postliceal a unui număr de absolvenți din rîndul fiilor de muncitori și țărani, care, după terminarea studiilor, se vor întoarce în întreprinderile județene — și acest lucru s-a concretizat în pregătirea temeinică suplimentară ce se asigură acestor elevi care și-au manifestat opțiunile pentru diferite institute de învățămînt superior sau învățămînt postliceal.

Din cîmpul pregătirii atotcuprinzătoare nu au fost neglijați nici viitorii absolvenți care și-au manifestat dorința ca după terminarea liceului să urmeze cursuri de calificare de scurtă durată, cu aceștia lucrîndu-se în mod diferențiat în cadrul formelor de pregătire.

Se pune în mod firesc întrebarea : Sînt necesare cursurile de pregătire organizate în centrele universitare și în diferite centre din județ ?

Răspunsul este categoric da, cu unele precizări care se impun. Cursurile organizate în centrele universitare au inconvenientul deplasărilor care, pe lângă oboseală, ridică și probleme de ordin financiar. Bune rezultate dau cursurile organizate la nivelul citorva centre în județ, cu participarea cadrelor universitare, dar acestea ca o completare a celor permanente, locale, despre care am vorbit anterior.

Acestea din urmă fiind organizate tot mai aproape de liceele din provincie și, în special, de cele din mediul sătesc, permit mai mult fiilor de muncitori și țărani să le frecventeze.

Referitor la eficiența lor se impune să stabilim niște norme de care a absolut nevoie să ținem seama, fiindcă ignorarea lor poate crea deservicii, mai ales în condițiile în care cadrele didactice din învățămîntul superior nu cunosc sau neglijează programele și manualele de liceu, realizînd expuneri și prelegeri la nivelul anilor superiori de facultate.

Pentru a evita atari situații, se impune ca această acțiune să fie organizată și controlată pe tot timpul realizării ei de către inspectoratele școlare județene.

În legătură cu concursul de admitere, îmi permit unele propuneri : respectarea prevederilor programei și a conținutului manualelor de liceu ; formularea unor subiecte unice pentru toate facultățile de același profil din toate centrele universitare ; introducerea în comisi și a profesorilor de licee, cu drepturi egale în notarea cunoștințelor.

Am prezentat pe larg opiniile invitațiilor noastre la această dezbatere pentru a oferi o imagine mai exactă a ceea ce s-a întreprins în diferite locuri din țară și, mai ales, pentru a concentra o serie de sugestii pentru îmbunătățirea modalităților de pregătire a viitorilor candidați în învățămîntul superior.

Dincolo de diversitatea de opinii formulate de participanți, unele dintre ele cu o coloratură subiectivă, se desprind câteva elemente comune :

- baza pregătirii viitorilor candidați pentru concursul de admitere în învățămîntul superior se realizează la nivelul liceului, cu profesorii respectivi ;

- necesitatea de a cuprinde în acest sistem de pregătire pe toți absolvenții dornici să frecventeze cursurile și în primul rînd pe aceia care provin din licee din mediul sătesc și centre muncitorești, în al căror sprijin ele au fost de fapt inițiate ;

- realizarea unei mai bune colaborări între cadrele din învățămîntul superior și profesorii de liceu pentru a asigura o unitate de exigențe față de absolvenții de liceu și a realiza o corelare deplină între programele de liceu și cele ale concursului de admitere în învățămîntul superior ;

- concursul să pună accent pe capacitatea candidatului de a sistematiza cunoștințele, de a opera sinteze, de a interpreta ;

- să se redacteze subiecte unice pentru facultățile de același profil de către Ministerul Educației și Învățămîntului.

NICOLAE SORIN

Intre 21 și 28 martie a.c. ne-a vizitat țara, la invitația Academiei de științe economice din București, o delegație a Universității „Karl Marx” din Budapesta, condusă de dr. Szabó Kálmán, pentru lărgirea colaborării didactico-științifice și a schimbului de informație între cadrele universitare.

În cursul vizitei, delegația a fost primită de către tovarășul Alexe Popescu, adjunct al ministrului educației și învățămîntului.

Ministerul Educației din Cuba a oferit în dar — cu prilejul recentei vizite în această țară a delegației, condusă de Mircea Malița, ministrul educației și învățămîntului — seturi de manuale, cărți de literatură, reviste, ziare amulete și vase de ceramică — copii într-o execuție excelentă după obiecte aparținînd unor vechi culturi de pe teritoriul Cubei.

Obiectele primite vor îmbogăți fondul documentar al Liceului nr. 15, cu limba de predare spaniolă, din București și al Muzeului de istorie naturală „Grigore Antipa”.

Faza județeană a unei noi și ample manifestări cu caracter republican organizată de Comitetul Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură și Ministerul Educației și Învățămîntului, Simpozionului cu tema : „Educația elevilor pentru munca productivă” a debutat duminică 26 martie a.c. în municipiul Pitești. La această manifestare au participat numeroase cadre didactice și activiști ai organelor locale de partid și de sindicat. În ședința plenară, lucrările simpozionului au fost salutate de tovarășii Grigore Comartin, secretar al Comitetului de partid al județului Argeș, Maria Stănescu, președinta Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, Petre Popa, secretar al Comitetului de partid al municipiului Pitești. În continuare, Ion Șerdean, lector al I.C.P.P.D. a expus comunicarea „Aspecte psihopedagogice ale educării elevilor pentru munca productivă”, iar Gheorghe Dragoș, inspector școlar șef al județului Argeș, „Rolul școlii în cultivarea atitudinii înaintate față de muncă a elevilor, în formarea acestora pentru munca productivă”. Lucrările simpozionului s-au desfășurat în șapte secții unde au fost prezentate peste 40 de comunicări și referate, rod al dezbaterilor care s-au purtat în fiecare școală în prima fază a simpozionului. Dintre temele și problemele tratate de comunicările prezentate în secții reținem : participarea profesorului-diriginte la educarea elevilor pentru munca productivă, munca tehnico-productivă, factor important de educație, (secția „Educația elevilor pentru muncă în procesul instructiv-educativ”), asigurarea în ateliere a condițiilor de securitate și igienă a muncii, munca, disciplină de învățămînt, specificul lucrărilor practice pentru fete (secția „Atelierul și maestrul instructor”), organizarea de acțiuni pentru formarea culturii tehnice a personalului didactic indiferent de specialitate, colaborarea sindicatelor din învățămînt și a sindicatelor din întreprinderi pentru asigurarea condițiilor de organizare și desfășurare a activităților practice ale elevilor (secția „Sindicală”).

În zilele de 6, 7 și 8 aprilie a.c. se va desfășura faza finală a concursului de literatură „Mihai Eminescu”. Cel de literatură română va avea loc la Liceul „Mihai Viteazul”, iar cel de limbă rusă la Liceul „Zoia Kosmodemianskaia” din Capitală. Faza interjudețeană a concursului de literatură maghiară se va desfășura la Cluj, iar concursul de literatură germană la Timișoara. În prima zi a concursului, elevii vor susține două probe, ca și la faza județeană (prima de evaluare a cunoștințelor, și a doua, de compoziție literară liberă). În zilele următoare ei vor participa la activități culturale-educative. Ședința festivă de premiere va avea loc în ziua de 8 aprilie a.c. orele 11, în liceele unde a avut loc concursul.

Inspectoratul școlar al municipiului București, în colaborare cu Casa corpului didactic, a organizat sîmbătă 25 martie a.c., la Liceul „Zoia Kosmodemianskaia”, o acțiune în sprijinul profesorilor care predau la clasele speciale de biologie. După lecția despre caracterele generale ale nevertebratelor, ținută de profesoara Henrieta Ionescu, cei prezenți au purtat ample și interesante discuții privind desfășurarea procesului de învățămînt, care le-au înlesnit un fructuos schimb de experiență. La discuții au participat, venind cu interesante sublinieri, acad. Eugen A. Pora, președintele Comisiei de învățămînt biologic din cadrul M.E.I.

Cel de-al doilea festival național de poezie al elevilor intitulat „Testament literar”, găzduit cu puțin timp în urmă de orașul Tirgoviste, a fost conceput de astă dată ca un omagiu adus glorioșului jubileu al U.T.C. Peste 100 de tineri elevi, reprezentanți din diferite localități ale țării, au asistat la recitaluri de muzică și poezie, au participat la inaugurarea expoziției „Activitatea publicistică a elevilor”, cuprinzînd cele mai recente numere din revistele unor școli din țară, au participat la festivitatea de decernare a titlurilor de membri de onoare ai societății literare „Alexandru Vlahuță” din Tirgoviste unor președinți ai societăților literare ale elevilor din țară.

Lecția în sprijinul dezvoltării capacităților creatoare ale elevilor

(Urmare din pagina 1)

Caracterul științific al conținutului lecției este primordial în raport cu tehnica didactică în aprecierea caracterului modern al unei lecții.

Se insistă în ultima vreme ca lecțiile să se țină în cabinete și laboratoare. S-au evidențiat în acest sens inițiative demne de relevat. O lecție predată în cabinete sau în laboratoare este numai prin aceasta modernă? Caracterul modern al lecției, afirmăm noi, depinde de metoda ei. Dacă deplasăm elevii în laborator atrăgându-le însă în mod riguros atenția să nu se atingă de aparatură ca să nu o strice, lecția nu poate fi considerată modernă. Dacă însă elevii efectuează activități în laborator, lecția își dobândește caracterul modern. Nu orice fel de activități însă. Executarea de lucrări frontale realizate prin repetarea experiențelor executate de profesor nu definesc o lecție modernă. Astfel de lucrări sînt lipsite de creativitate, ele nu solicită efortul de gândire a elevilor, ele reproduc, nu descoperă; copiază, nu creează.

Nu este modernă o lecție care promovează exclusiv speculația intelectuală, care ignorează practica domeniului respectiv, coroborată cu practica construcției socialiste din țara noastră.

Este oare modernă o lecție în care profesorul se angajează într-o demonstrație personală de pregătire științifică și de măiestrie pedagogică? Pentru că într-o asemenea manieră profesorul demonstrează, dar nu comunică, lucrurile rămîn la nivel de „recital”, ea nu poate fi denumită lecție și cu atât mai puțin modernă!

Lecția în laborator și cabinete speciale

Pentru a imprima procesului de predare a cunoștințelor un caracter aplicativ, lecția — activitate în laborator sau în cabinete speciale — a devenit o cerință a învățămîntului modern.

Lecția — activitate în laborator, desfășurată sub direcția îndrumare a profesorului, pune pe elev în situația ca prin experiențe executate individual să ajungă la stabilirea unor concluzii care nu sînt altceva decît noțiunile fundamentale, care urmau a fi transmise de către profesor. Experiențele pot fi executate pe bază de fișe individuale, distribuite fiecărui elev în parte.

În enunțarea experiențelor se vor da elevilor numai atîtea indicații cîte sînt necesare pentru stimularea gândirii.

Rezultatele experiențelor (observațiile și concluziile) vor fi notate de elevi într-un tabel de rezultate cu o rubrică stabilită și dată drept model de către profesor.

Fiecare experiență — o dată finalizată — va fi discutată de către întreaga clasă, sub direcția îndrumare a profesorului, astfel încît eventualele observații sau concluzii eronate să poată fi corectate pe loc.

În acest mod elevii vor avea o verificare imediată, un control imediat asupra muncii lor. Astfel, ei vor dobîndi încredere în forțele proprii și mai ales dragoste pentru obiectul respectiv.

Tot în cadrul activităților în laborator, elevii trebuie deprinși cu analizarea rezultatelor, cu stabilirea de analogii, de sinteze ș.a.

În laboratoarele de biologie elevii vor fi deprinși să ajungă la stabilirea noțiunilor fundamentale prin observație proprie. În acest scop, se vor folosi observarea la microscop, urmărirea unor procese biologice prin prezentarea unui film etc.

Activitățile în laborator vor fi orientate și spre scopuri productive, aplicîndu-se rețete tehnologice în diferite analize chimice (analiza unor produse alimentare, farmaceutice etc.), sau altele de fabricație a unor compuși (coloranți, detergenți, aparate de recepție etc.). În felul acesta, lecția — activitate în laborator — deschide perspective profesionale elevilor — însușirea noilor cunoștințe se face sub semnul utilității lor științifice și economice.

În școlile care funcționează pe cabinete elevii vor desfășura activități în cadrul acestora, eficiența fiind asigurată de două condiții fundamentale:

a) cabinetele să fie astfel concepute și dotate încît să asigure o funcționalitate corespunzătoare;

b) activitatea să fie bine îndrumată.

Etalarea expozițională a materialelor (planșe, fotografii), deși acoperă valențe de ordin estetic, este nefuncțională din punct de vedere didactic.

Un cabinet care prezintă posibilitatea unor multiple funcționalități în cadrul unui obiect de studiu trebuie să asigure elevilor condițiile de a lucra independent cu diferite materiale existente (în acest mod ne apropiem de individualizarea învățămîntului).

Ex.: interpretarea unui fenomen social prin scheme grafice întocmite de elevi, pe baza datelor statistice care le stau la dispoziție, consultarea și întocmirea de albume tematice de fotografii și diapozitive, existente în cabinet ș.a.

La fel, evoluția unui eveniment istoric. Elevii vor fi deprinși cu urmărirea și deducerea acestuia pe baza unei hărți bine concepute și a altor materiale ilustrative (filme, diafilme, diapozitive etc.). Schemele de organizare a statelor din diferite epoci trebuie să înlocuiască expunerea orală a profesorului; schemele vor constitui punctul de plecare al elevului pentru interpretarea caracteristicilor acestor state.

Lecția-seminar

Structurarea relației profesor-elev pe bază de dialog atrage atenția asupra bogatelor valențe formative ale lecției-seminar. Aceasta constituie

pentru clasele terminale ale liceului o formă de activitate preuniversitară, anticipativă și un bun cadru metodic de participare a elevilor în procesul de învățămînt.

Organizarea unei lecții-seminar eficiente implică măsuri organizatorice deosebite din partea profesorului, solicitînd, totodată, o pregătire corespunzătoare din partea clasei.

Abordarea unei astfel de activități presupune: — însușirea de către elevi a instrumentelor de lucru în domeniul respectiv (asigurarea unui quantum suficient de cunoștințe instrumentale și operaționale);

— elaborarea unui plan tematic de desfășurare a seminarului;

— repartizarea anticipată a bibliografiei pentru a fi studiată de elevi;

— repartizarea de teme pregătitoare, individual sau pe grupe de elevi. Aceștia, pe baza noțiunilor însușite anterior, a literaturii recomandate în mod special și a indicațiilor suplimentare, vor putea realiza în cadrul acestor teme, diferite materiale ajutătoare (referate, comunicări) necesare; prin acestea, elevii contribuie la lămurirea noțiunilor noi, iar concluziile subliniate de profesor vor reprezenta punctele esențiale (noțiunile fundamentale) care urmează a fi reținute de elevi.

Lecția-seminar se poate încheia cu teme pentru acasă, a căror formulare trebuie să solicite elevilor aplicarea în practică a noțiunilor fundamentale asimilate.

Discuția din seminar dă posibilitate elevilor să-și clarifice, prin confruntare cu colegii și profesorul, noțiunile însușite pe bază de studiu individual, să le completeze și să le stabilească ordinul prioritare și funcționalități în sistemul general de cunoștințe al domeniului respectiv. În măsura în care profesorul știe să transforme dialogul din seminar într-o dezbaterie vie, antrenantă, acesta va constitui și un bun exercițiu pentru afirmarea responsabilă, documentată, a punctelor de vedere a fiecărui elev și va impune cu rol de cenzor obiectiv și ferm, opinia colectivului.

Temele individuale

O formă eficientă de muncă independentă a elevilor o constituie temele date acestora, în mod individual, spre rezolvare în clasă sau acasă. Trebuie să lărgim, însă, sfera noțiunii, să depășim reprezentarea tradițională a temelor scrise și să le adăugăm teme de lucru date elevilor spre executare.

Sub ambele lor modalități, temele lărgesc aria de cunoaștere a elevilor, dezvoltă deprinderea de muncă independentă, formează un sistem de muncă științifică, solicită gândirea. Pentru a realiza o temă scrisă elevul se documentează, selectează și organizează ideile într-o sinteză originală, argumentează și surprinde legături între fenomene, posibilități și aplicare a lor, trage concluzii cu valoare de generalizare. În același timp, el trebuie să aducă și contribuția propriei sale experiențe de viață, cu care confruntă tezele teoretice cu care operează. Tema scrisă este, pe lângă toate acestea și un bun exercițiu de logică lingvistică, de stăpînire a terminologiei, de construcție sintactică. Tema deschide drum referatului și comunicării științifice, precum și unor lucrări mai complexe ca cele de examen de stat etc., cu care elevul sau studentul vor fi confrunțați pe parcursul școlarizării lor și ulterior. Se impun teme cu un caracter de sinteză, care să nu solicite amănunte nesemnificative. Prin teme, elevilor li se dezvoltă perspectiva aplicativă a cunoștințelor teoretice, activitatea practică impunîndu-se în același timp și ca sursă de îmbogățire a teoriei, nu numai de verificare-aplicare a ei.

Avînd permanent în atenție cauzele și scopul procesului de modernizare a învățămîntului, rămîne să găsim locul temelor în activitatea la clasă, astfel ca să nu supraîncărcăm elevii, fie prin gradul lor depășit de accesibilitate, fie mai ales prin numărul lor.

Orice profesor trebuie să știe că poate opera cu o gamă variată de teme: în cadrul însușirii sau aprofundării cunoștințelor, în cadrul verificării practice a unui adevăr științific, în cazul temelor-experiență cu valoare intuitivă în procesul cunoașterii sau cu valoare operațională.

De pildă, în orele în care noțiunile teoretice se însușesc prin deducție, temele pot fi formulate astfel încît pe baza unor cunoștințe anterioare și a unor indicații impuse de moment, elevul să știe să minuiască singur aparatul necesar să o așeze de așa manieră încît să corespundă scopului propus, să știe să tragă concluziile necesare.

Temele cu valoare instrumentală trebuie să se bazeze pe exemple concrete, care să realizeze tehnicile activității intelectuale (scris, citit, observare, analiză, sinteză, comparație, analogie) la un nivel superior, solicitînd elevului eforturi de gândire în vederea realizării unui salt calitativ prin acumulări cantitative.

Așa de exemplu, în cazul exercițiilor de scriere, date ca temă în clasă, se va avea în vedere îmbogățirea vocabularului, utilizarea cuvintelor cunoscute în texte noi, se va urmări acuratețea stilistică a frazei etc.

Alteori, utilizăm teme în care elevilor li se cere să desprindă noțiunile noi, relațiile între ele, relațiile cu alte noțiuni anterioare, vocabularul nou (indiferent de obiectul de studiu), construirea de texte pe baza noului vocabular, aplicabilitatea practică a acestuia etc.

Obținerea de date teoretice din studierea unor exemple concrete, ridicarea de la particular la general și invers, realizarea de scheme pentru stabilirea cauzalității între noțiuni și fenomene, între categorii sociale etc., iată alte posibilități de orientare a activității prin efortul propriu de gândire al elevilor.

Crește considerabil rolul temelor pentru acasă în acest nou context. Renunțînd la teme cu caracter reproductiv și dîndu-se elevilor — spre rezolvare — teme cu caracter operațional, acestea se vor putea deprinde cu activități creatoare, vor putea, treptat, trecînd de la simplu la complex să știe aplica cunoștințele acumulate atît pe planul noilor achiziții intelectuale, cît și pe cel al activităților productive.

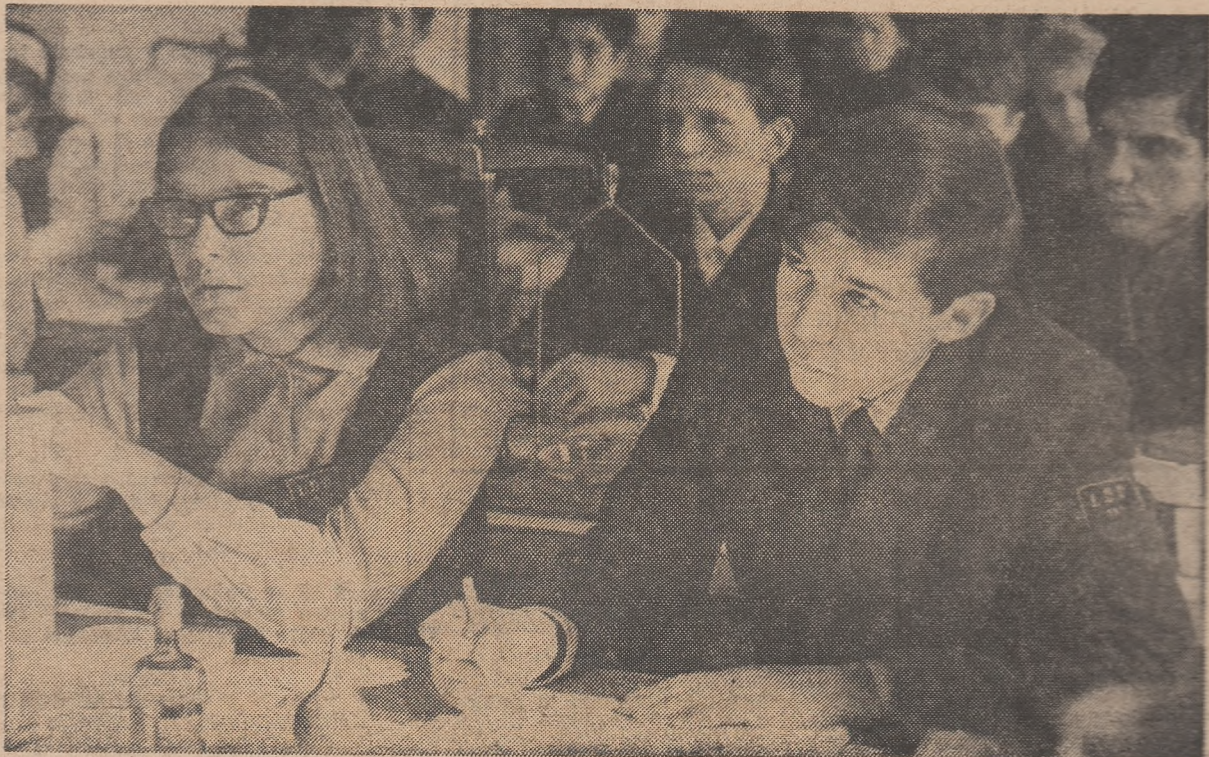
Ținînd seama de capacitățile intelectuale ale elevilor se pot da pentru acasă teme cu caracter aplicativ, lecturi dirijate, caracterizări, demonstrații, analogii, comparații, analize, sinteze, generalizări, realizare de materiale didactice ajutătoare (albume tematice, grafice reprezentînd corelația între fenomene, vocabulare și dicționare lingvistice, filozofice, științifice, elaborare de fișe pentru lucrări de laborator, referate de comunicare, colecții de publicații cu note rezumative, scheme de producție, fișe bibliografice ș.a.).

Trebuie de subliniat rolul deosebit al sumării activităților independente, îndrumate, ale elevilor printr-o notare corespunzătoare.

Dacă notarea temelor efectuate în clasă este o problemă oarecum rezolvată, notarea temelor rezolvate acasă a intrat în practica unui număr restrîns de profesori.

În aprecierea acestor teme profesorii vor pune un accent deosebit pe activitatea creatoare, inventivă, pe asociații noi realizate de elevi. Unele teme individuale bine rezolvate vor putea sta la baza realizării unor dintre activitățile din cadrul orelor de clasă. De o mare importanță este și metoda rezolvării de teme de către grupuri de elevi, aplicată în prezent în special în cadrul cercurilor pe obiecte și care poate fi extinsă în cadrul activităților la clasă.

Cele cîteva considerații despre lecția modernă le-am formulat cu intenția unor contribuții la o problemă deschisă, aceea a perfecționării procesului de învățămînt, în dezbaterea căreia o angajare cît mai largă de opinii, inițiative și experiențe pozitive va fi de natură să grăbească procesul de reorganizare a conținutului învățămîntului și de înnoire a tehnologiei didactice pusă în serviciul difuzării lui.

RELAȚIA LICEU-UNIVERSITATE

Convorbire cu prof. univ. dr. GEORGE CIUCU, rector al Universității București

RED.: Considerind relația liceu-universitate ca pe o necesitate obiectivă derivată din însuși caracterul unitar al întregului sistem de învățământ, vă rugăm să ne spuneți, tovarășe rector, în ce constă, după opinia dumneavoastră, în primul rând, însemnătatea acestei relații.

G. CIUCU: Asigurarea unei legături strânse între învățământul superior și cel de cultură generală constituie o cerință de mare actualitate. Înfăptuirea cu succes a acestui deziderat va asigura învățământului nostru un caracter și o structură unitare, un caracter dinamic și prospectiv, va permite o continuă modernizare a procesului de învățământ în deplină concordanță cu dezvoltarea economiei, științei și culturii românești, va grăbi dezvoltarea aptitudinilor tineretului și va oferi învățământului superior noi cadre valoroase.

RED.: Observ că, între altele, condiționați de înfăptuirea relației liceu-universitate și caracterul prospectiv al învățământului.

G. CIUCU: Am în vedere faptul că școala contemporană pregătește cadre care vor intra în producție peste 10—15 ani. În aceste condiții, numai o legătură organică între învățământul superior și învățământul de cultură generală va da posibilitate școlii să privească în viitor, să țină seama de cerințele și perspectivele epocii în care trăim, să-și adapteze structurile și conținutul la noile imperative ale vieții.

RED.: Care sînt căile apte să asigure legătura despre care vorbim?

G. CIUCU: O primă cale mi se

pare a fi aceea de a intensifica și consolida formele de colaborare existente. Mă refer la olimpiadele de matematică, fizică, chimie etc., la activitatea cercurilor științifice ale elevilor, la activitatea de perfecționare a corpului profesoral la cursurile de vară care se organizează pentru profesori, dînd posibilitatea acestora de a se pune la curent cu cele mai noi cuceriri ale științelor, la întreaga activitate și la publicațiile societăților științifice.

RED.: Ce obligații revin, în această privință, universității?

G. CIUCU: Un adevăr verificat de experiență ne arată limpede că, pentru a introduce în școală o metodologie sau o tehnologie nouă, este necesar ca aceasta să fie mai întii înșășită în universitate. Prin întărirea rolului universităților în pregătirea profesorilor, se va exercita o puternică influență asupra ridicării calitative a nivelului procesului instructiv-educativ din liceu și din întregul învățământ de cultură generală. În acest scop, se impune ca seminarul pedagogic care funcționează pe lângă universitate să asigure, alături de o pregătire pedagogică modernă, absolut necesară pentru un viitor profesor, și cunoașterea metodologiei și tehnologiei moderne care începe să-și facă un loc din ce în ce mai larg în învățământul de cultură generală și care tinde să renoveze lecția tradițională. Ar fi totodată necesar să se constituie colective mixte de cercetare, formate din cadre didactice din învățământul de cultură generală și studenți care efectuează practica pedagogică, în vederea unor

experimente utile pentru modernizarea procesului de învățământ. Semnificativ din acest punct de vedere este începutul făcut de Catedra de metodică a universității noastre, care a și constituit un astfel de colectiv. Acest colectiv experimentează introducerea unor noi metode în predarea științelor sociale în învățământul de cultură generală. El a obținut deja unele rezultate frumoase care urmează să fie valorificate și generalizate.

RED.: Ce rol atribuiți, în aceeași problemă, pregătirii viitorilor studenți?

G. CIUCU: Universitatea va trebui să acorde o mai mare atenție acestor probleme, astfel încît viitorii studenți să se prezinte în sălile de cursuri și în laboratoare ca să cunoască temeinic activitatea pe care urmează s-o desfășoare aici. Pe această linie, patronarea liceelor de către universitate, conferințele ținute de cadrele didactice din învățământul superior în fața elevilor, întîlnirile lor cu elevii din întreaga țară, întîlniri în care să li se vorbească despre organizarea învățământului superior, despre sarcinile sale despre posibilitățile de studiu și perspectivele profesionale pe care le deschide el sînt de o deosebită importanță. Consider importantă de asemenea, generalizarea predării unor lecții în liceu — și îndeosebi la clasele speciale — de către cadre didactice din învățământul superior. Astfel de lecții ținute de acad. Gr. C. Moisil și de acad. Gheorghe Mihoc au trezit un deosebit interes în rîndul elevilor. Cei mai valoroși

dintre ei au devenit apoi studenți ai facultăților de matematică și fizică. Găsirea unor forme de generalizare a acestor inițiative pozitive trebuie să stea în atenția învățământului superior și a Ministerului Educației și Învățământului. Ele vor conduce, între altele, la ridicarea nivelului științific al învățământului de cultură generală și îi va obișnui pe elevii cu stiliul universitar de muncă, cu o gândire suplă, elastică, riguros științifică. Se vor înlătura, de asemenea, discrepanțele dintre metodele și stiliul de activitate în cele două niveluri de învățământ.

De altfel, pe plan mondial, asistăm în prezent la un proces de transfer de structuri, organizări și metode dinspre învățământul superior spre cel liceal. fapt care vine să armonizeze raporturile dintre aceste paliere ale sistemului de învățământ. Este de relevat în acest sens că largirea cadrului opționalității prin diversificarea tipurilor de licee este, în țara noastră, un rezultat al impactului universitate-liceu.

RED.: Este necesară, firește, și o strînsă colaborare între cadrele didactice din învățământul superior și cel de cultură generală.

G. CIUCU: Bineînțeles. Cred că facultăților din cadrul universității le revine sarcina importantă de a atrage un număr tot mai mare de cadre didactice din învățământul de cultură generală în sfera activităților lor de cercetare științifică. Și am în vedere în primul rînd, cercetările din domeniul modernizării științelor educative al pedagogiei, al metodicii și psihologiei, dar și pe cele care sînt ducă la elaborarea unor lucrări cu caracter științific de specialitate, îndeosebi a unor studii și investigații zonale asupra diferitelor aspecte ale realității sociale culturale și politice.

RED.: Vă mulțumim,

OCTAVIAN BUZESCU

CORELAȚII ȘI DISCORDANȚE

La întrebarea

„Cum apreciați, prin prisma rigorilor învățământului superior, pregătirea primită în învățământul liceal?”

Ne răspund 14 studenți ai anilor I de la...

...Academia de studii economice, Facultatea de economie generală.

Ion Dragnea: Mie personal îmi par utile toate disciplinele pe care le-am studiat în liceu. Cu atît mai mult, cu cît facultatea noastră solicită cunoștințe de cultură generală de o largă diversitate. Nu știu dacă aș putea să numesc o materie pe care am studiat-o și care nu mi-ar fi astăzi de folos. În ceea ce privește modul în care ne-au fost predate științele sociale, aș putea spune că ele au fost caracterizate în liceu de un oarecare formalism. A fost necesară intervenția partidului și tot ansamblul de acțiuni care au dus la reorganizarea predării științelor sociale în școală. Orice intelectual din zilele noastre trebuie să cunoască politica partidului și mecanismele vieții sociale.

Stela Mihailovici: În liceu, am făcut prea puțină economie politică, doar un an, înainte de a da bacalaureatul. Puțină și superficială. E ridicol, dar noi, studenți în anul I, nu știm să purtăm un dialog științific, nu știm să luăm notițe, nu știm să studiem individual. Nici cu cultura generală cred că nu ne prea putem mîndri. Elevii se plîng de supraîncărcare. Dar, adevărul este că nu ne-am prea omorît nici unul să învățăm prea mult. Sau, poate, tocmai pentru că am fost excedați de volumul de cunoștințe pe care trebuia să-l acumulăm, am devenit superficiali.

Petre Arion: În domeniul științelor sociale, cred că ar fi fost necesar ca liceul să ne asigure mai întii o introducere în conceptele și noțiunile disciplinelor respective. Necunoscînd bazele anumitor discipline,

asimilarea și întregul proces de învățământ devin foarte greoaie. În ceea ce privește științele exacte, cum ar fi matematica, fizica, chimia cred că nu se face o legătură destul de strînsă între bazele teoretice și domeniile practicii actuale.

Mihaela Popescu: Consider că nu am primit o pregătire suficient de substanțială pe linie ideologică. De aceea, am aprobat din toată inima măsurile preconizate de partid pentru îmbunătățirea activității în acest domeniu. Am făcut economie politică în anul III, iar socialism și filozofie în anul IV. Privite prin prisma exigențelor la care ne supune facultatea, nivelul la care ne-au fost predate aceste discipline mi se pare nesatisfăcător. Tocmai de aceea, în studiul lor, la facultatea pe care o urmez, întîmpin și anumite dificultăți.

...Universitatea București, Facultatea de geologie.

Marilena Georgescu: În general, consider pregătirea pe care am primit-o în liceu corespunzătoare cerințelor facultății pe care o urmez. Dar asta depinde, cred, foarte mult, de profesor. Eu am avut norocul să am o foarte bună profesoară de chimie M-a ajutat, de asemenea, mult participarea la olimpiade. Ceea ce aș reproșa liceelor este diferența mare de pregătire pe care o asigură centrele universitare, față de cele din localități mai mici.

Ion Stoican: Diferența este flagrantă dacă veți compara liceul citadin cu cel rural. Eu am absolvit Liceul din Drăgănești-Vlașca. Te leorman. Promoția mea — 1967—71 — a schimbat, în decurs de patru ani patru profesori de limba română. Închipuiți-vă cum s-au prezentat

candidații la filologie. La fizică, de asemenea, în patru ani, am avut patru profesori. La chimie pînă în ultimul an am avut un profesor bun. În locul căruia ne-a fost trimis însă un proaspăt absolvent La Olimpiadă, în loc să ne însoțească profesorul de specialitate, a mers cu noi un pedagog de la internat.

Virgil Stoica: După opinia mea, n-ar trebui să se facă deosebiri între liceul de provincie și liceul din Capitală, ci între liceul bun și liceul mai puțin bun, între posibilitățile de documentare și studiu individual pe care le pune la dispoziție elevului un liceu sau altul. În orice caz, însă, este adevărat că între cursurile de pregătire care se fac la Universitate și cele pe care le-am făcut în liceu, cu profesori de liceu, este o deosebire netă.

...Institutul de Arhitectură „Ion Mincu”.

Ion Alexandru: Aș vrea să mă refer la ponderea pe care o ocupă desenul în școală. În liceu, desenul este privit ca o cenusăreasă a orarului. În ultimii doi ani, nici nu am făcut desen. Apoi, geometrie descriptivă, care aici îmi este atît de necesară, nu am făcut decît prin clasa a VIII-a a școlii generale și în anul I de liceu. Or, geometria descriptivă nu este necesară nu numai nouă, ci și celor care urmează Institutul politehnic. Consider totodată că pregătirea artistică a unui absolvent de liceu este foarte slabă. Liceul nu oferă — decît cel mult întimplător — nici cele mai elementare noțiuni de pictură, sculptură, muzică etc.

Iulian Stanciu: Predarea desenului ar trebui revizuită astfel încît să folosească celor care urmează arhitectura, construcțiile, politehnica sau artele plastice. Cred că ce s-a făcut în școala generală pentru clasele V—VIII, la desen, ar trebui să se facă și pentru învățământul liceal. În clasele V—VIII se dau noțiuni de formă, de spațiu, de culoare și proporții, noțiuni a căror studiere nu este continuată în liceu.

Cătălina Chiricuță: La desen, ni se dădea un temă puerile, cum ar fi eterna „cel mai frumos moment din viața mea”, potrivită pentru clasele mici, unde copiii desenează pisici albastre, dar absurd pentru elevii de liceu care ar trebui să facă studiul forme, geometrie descriptivă și desen tehnic. Mărturisesc că, pentru desen, am fost nevoită să recurg la meditații particulare.

...Universitatea București, Facultatea de filologie.

Viorel Buruiană: Mi se pare că, privită de la nivelul facultății, pregătirea pe care o primesc elevii în liceu este insuficientă și superficială. Dacă te rezumi numai la ce îți oferă liceul, nu poți intra în facultate. Cred că ar trebui ca diferența dintre clasele „de uman” și cele „de real” să fie mai tranșantă. În general, să se facă o mai adîncă diferențiere de pregătire, în funcție de opțiunea profesională a elevilor. Se pierde un timp disproporționat pentru studiul unor discipline care nu sînt de prim interes, în defavoarea pregătirii pentru domeniul științific ales.

Licuța Nistor: Consider oportune toate disciplinele pe care le-am studiat în liceu, nu numai fiindcă ne-a asigurat un bagaj de cultură generală indispensabil, dar și fiindcă studiile filologice, mai ales cele cu caracter lingvistic, recurg la o terminologie din domenii foarte variate.

Alexe Hedeș: Era bine să se meargă pe o specializare mai intensă, fiindcă s-au studiat multe discipline care astăzi nu ne sînt în primul rînd necesare, în detrimentul altora care au fost neglijate. Gramatică, de exemplu, din anul I, pînă în anul al IV-lea, nu am făcut de loc. A trebuit să mă pregătesc cu meditator particular.

Zoe Ioniță: Cred că forma claselor speciale și a liceelor de specialitate ar trebui mult extinsă, dacă nu generalizată. Aceasta ar permite să nu se aglomereze orarul cu discipline auxiliare și să se lase timp pentru pregătirea în specialitate. Ar trebui, de asemenea, să se facă mai multă logică și filozofie, discipline utile în orice domeniu profesional.

★
Sintetizînd răspunsurile formulate de studenți la întrebarea noastră, o constatare se impune cu prioritate: pregătirea pe care o primesc elevii în învățământul liceal nu se află în deplină concordanță cu învățământul superior. Corelațiile, care se pot stabili între cele două subsisteme de învățământ, nu exclud discordanțele, adeseori flagrante, dintre ele. Se impune, în consecință, o apropiere a lor, o concordanță a anumitor exigențe, atît prin prisma solicitărilor învățământului superior, cît și a altor forme de pregătire postliceală.

A. MIHĂILESCU

Din carnetul unui director de liceu

Cartea Zinei Sirbu poartă, neîndoișos, însemnul confesiunii sincere, directe, reverberante a unor fapte de intimă viață școlară, cu semnificații generalizatoare, ce depășesc cadrul strict didactic. Pentru părinți, educatori, elevi prezintă același interes, fără să fie acuzată vreă intenție ostentativă, vreă notă forțată.

Un anumit pericol, presupus de rigorile genului, a existat, desigur. El este exclus, în primul rând, prin căldura și candoarea comunicării ce implică o identificare perfectă a autoarei cu ceea ce numim, în termeni lapidari și la prima vedere cam inexpresivi, „viața școlii”. Numai cine n-a trecut prin ea, în postură de elev sau de profesor, nu-i cunoaște puterea de seducție, mirajul ce-l exercită chiar asupra celor mai introvertite structuri. Autoarea renunță la comentarii obositoare despre etică, principii și subprincipii (valabile, desigur, în felul lor), renunță și la fetișizarea unor postulate pedagogice, în favoarea unei adevărate viviseccii, printr-o fină observație a amănuntului semnificativ, a cazului, prospectivă psihologică, temperamentală, maniere, optici deosebite, divergente chiar, atât ale vulcanicului adolescent, cât și ale părinților în special.

Înainte de a se teoretiza succint și motivat, se întrezărește din metodică situației relatate o vocație pentru

filozofia bunului simț, o pledoarie pentru virtuțile morale. Raportul școală — părinți apare ca un leitmotiv al cărții. Evident că, pentru părinții care au aerul că nu mai posedă secrete în materie de educație a copiilor lor — e vorba de cei ce au tendința de a le motiva cu o ușurință demnă de o cauză mai bună — animatorii de „originalități” ca deteriorarea mobilierului școlar, atitudinile ireverențioase, scandaloase chiar, față de corpul profesoral, sau pentru cealaltă categorie de părinți, care operează exclusiv cu formule de interdicție pentru tot ceea ce-i omenesc, firesc și compatibil cu vîrsta lor, autoarea circumscrie poziția fermă, funcțională a școlii.

Tribulațiile erotice, specifice unei anumite vîrste „periculoase”, cum se spune, sînt analizate cu un coeficient ridicat de delicatețe, într-un mod realist, din diferite unghiuri de vedere. Popasul asupra acestor situații, stigmatizate uneori apriori, cu toate implicațiile vite din caracterul mixt al învățămîntului nostru, ni se pare binevenit, mai ales că lectorul sesizează fără efort deosebit, tactul, competența, justetea sugestiiilor. Cînd o mamă impacientată în-tempestiv revendică intervenția școlii întru apărarea integrității morale a băiatului ei (neatacată de nimeni de altfel) numai pentru motivul că se duce la cinematograful cu o colegă sau stă de vorbă mai mult,

se evidențiază faptul că se ignoră caracterul inocent, juvenil al unor astfel de manifestări. Mai mult, autoconstituții forță beligerantă în fața unui adversar himeric, mamei și tatălui scandalizați fără motiv, directoarea le-a opus argumentele firescului, forța implacabilă a evidenței, nu biologice, nefiind vorba de așa ceva, ci a sociabilității.

Lectura însemnărilor din Carnetul unui director... pe lângă faptul că îndeamnă la autoreflexie, mai are darul să tonifice sufletește, să descifreze sensurile majore ale tinereții generații, să statueze frumusețea muncii de educație, cu toate dificultățile și problemele, nu insolubile, pe care le ridică.

NICOLAE VERDEȚU

GEORGE VÂLSAN — Opere alese

Un grup de specialiști, sub conducerea prof. univ. dr. docent Tiberiu Morariu, a luat inițiativa de a prezenta, într-un volum de aproape 700 pagini, câteva dintre lucrările mai de seamă ale marelui nostru geograf George Vâlsan. Vâlsan a fost nu numai un mare geograf (preocupări în domeniul geomorfologiei, biogeografiei, cartografiei ș.a.), ci, deopotrivă, pedolog, hidrolog, etnograf și, mai ales, un mare pedagog.

Privită în ansamblul ei, opera lui G. Vâlsan reflectă atât pe omul de teren, cu spirit ascuțit de observație, cât și pe cercetătorul cărui nu-i scapă nici un detaliu care poate contribui la explicarea fenomenelor studiate și, mai ales, pe teoreticianul cu o pregătire temeinică și cu vederi proprii, de o incontestabilă originalitate.

Lui Vâlsan îi datorăm metode și principii noi de cercetare în geografie, pe care nu numai că le-a formulat, dar le-a și aplicat în propriile sale studii. Vâlsan a urmărit totdeauna raportul de cauzalitate al fenomenelor din natură, înlănțuindu-le în efectul lor și explicînd astfel interdependența lor. „A explica înseamnă a desface întregul în părțile sale spre a găsi cauza... a-i doza contribuția și a vedea în ce măsură se îmbină cu celelalte elemente, spre a-i alcătui imaginea sintetică a întregului” — spunea Vâlsan.

În prima parte a volumului de față se prezintă o serie de studii aprofundate asupra vieții și operei marelui savant: omul și opera, principalele probleme de geografie fizică în opera lui Vâlsan; raportu-

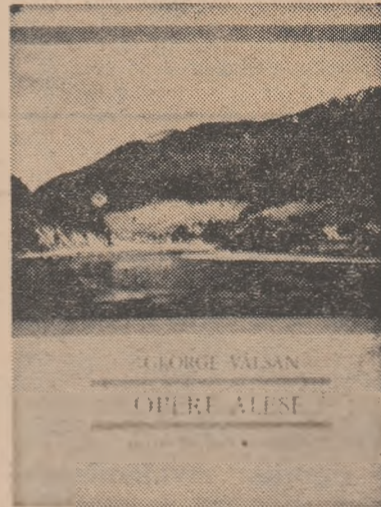
rile dintre societate și mediul geografic în general și dintre profesorul român și pămîntul românesc; G. Vâlsan și etnografia românească; G. Vâlsan — pictor în cuvinte al pămîntului țării noastre.

Partea a doua a lucrării redă, în extenso, principalele lucrări de geografie și literare ale lui Vâlsan. Găsim aici, mai întîi, cunoscutele sale lucrări de geografie fizică și anume: Cimpia Română (lucrare prezentată și ca teză de doctorat, elogiată de Em. de Martonne); Bucureștii din punct de vedere geografic; Asupra limitei dintre Cimpia Română și Cimpia Olteniei; Asupra evoluției Cimpiei Române între rîurile Olt și Argeș; Urmele unei falii în Cimpia Română și alte studii, la fel de interesante, pentru nouitatea conținutului lor și pentru aportul lor științific.

Dintre studiile de geografie istorică și umană, publicate în volumul de față, menționăm: O fază în popularea Țărilor Române; Opera geografică a principelui Dimitrie Cantemir; Valea Superioară a Prahovei, precum și o serie de studii interesante de etnografie.

Deosebit de apreciate sînt descrierile geografice în care Vâlsan își dezvăluie alesele sale însușiri de poet și iubitor al naturii: Geografie și poezie; Munții „descălecatului” Moldovei; Carpații de răsărit și de miazăzi; Munții din apusul României; Depresiuni și dealuri; Cimpiele și podișurile; Nedeile de pe culmile Carpaților.

Progresul științei și al cunoașterii face ca unele observații, făcute la vremea sa și cu mijloacele de in-

vestigație de care a dispus G. Vâlsan, să nu mai corespundă vederilor noastre de astăzi. Acestea se referă, îndeosebi, la laturile geografice ale unor studii făcute de Vâlsan (ex. Cimpia Română; Temelia Bucureștilor ș.a.) Ele nu infirmă însă concluziile generale formulate cu netăgăduită clarviziune de marele savant. Metodele sale de lucru, observațiile de detaliu, și, îndeosebi, „legarea elementelor” studiate pentru a încheia întregul, cum se exprima Vâlsan, pot constitui și pentru cititorul de astăzi al operelor rețipărite în acest volum, un îndreptar valoros și un prilej de profundă admirație pentru acest mare deschizător de drumuri în geografia patriei noastre.

C. MOCANU

RADIOTELEȘCOALĂ

Programul săptămîinii 2—8 aprilie

LUNI 3. IV.

Radioșcoală. 15.30 pr. II — Economie politică: „Centralismul democratic — principiul fundamental al organizării și conducerii economiei socialiste”. Prezintă conf. univ. Mihai Dulea.

Telescoală. 16.30 pr. I — Curs de limba rusă (lecția a 9-a, reluare).

MARTI 4. IV.

Radioșcoală. 10.30 pr. I — Start la intersecție Emisiune de orientare școlară și profesională. Meseria de turnător-formator.

15.30 pr. II — Radioenciclopedie pentru tineret

Telescoală. 9.00 pr. I • Valea Otului. Prezintă prof. dr. Grigore Poșea (Geografia României) • Metode de analiză sintactică. Prezintă conf. dr. Grigore Brăncuși (Limba română).

10.00 pr. I — Curs de limba rusă (lecția a 10-a)

16.30 pr. I — Curs de limba franceză (lecția a 9-a, reluare)

17.30 pr. I — Enciclopedie pentru elevi. „Pagini de eroism” — momente din istoria U.T.C. — film documentar realizat la Muzeul de istorie a Partidului Comunist și a mișcării revoluționare și democratice din România. Realizator Pompoiu Ghimpeanu

MIERCURI 5. IV.

Radioșcoală. 15.30 pr. II — Științele naturii: Geologie. Bogățiile minerale pe teritoriul țării noastre. Prezintă conf. univ. dr. doc. Vasile Muțnac.

Telescoală. 10.00 pr. I — Curs de limba franceză (lecția a 10-a)

15.30 pr. I • Concepția materialist-dialectică despre determinism în raport cu știința contemporană. Prezintă prof. univ. dr. Ludwig Grünberg (Filozofie și socialism științific — Anul IV liceu). • Funcția exponențială — funcția logaritmică. Ecuații exponențiale și logaritmice. Prezintă prof. dr. doc. Gh. Th. Gheorghiu de la Institutul politehnic din București (Matematică — în ajutorul candidaților la concursul de admitere).

16.30 pr. I — Curs de limba engleză (lecția a 9-a reluare)

JOI 6. IV.

Radioșcoală. 15.30 pr. II — Limba română. Complementul circumstanțial condițional și concessiv. Prezintă prof. Corneliu Lăncar.

Telescoală. 10.00 pr. I — Curs de limba engleză (lecția a 10-a)

16.30 pr. I — Curs de limba germană (lecția a 9-a reluare)

VINERI 7. IV.

Radioșcoală. 15.30 pr. II — Filozofie și socialism științific. Critica unor teorii burgheze despre capitalismul contemporan. Prezintă prof. univ. dr. Ion Bulborea.

Telescoală. 10.00 pr. I — Curs de limba germană (lecția a 10-a)

16.00 pr. I • Producși obșnuiți din acetilenă (Chimie, anii III — IV, liceu) • Noțiuni de elasticitate. Un de elastic. Prezintă conf. dr. Cornelia Moțoc de la Institutul politehnic din București (Fizică — în ajutorul candidaților la concursul de admitere)

SÎMBĂȚA 8. IV.

Radioșcoală. 15.00 pr. II Literatura română. Teme și modalități artistice în proza noastră contemporană (I) — romanul. Prezintă Nicolae Balotă.

Cu fundițe și gropițe

După ce cu voioșie execută gimnastica duminicală în grup familial, copiii privesc săptămînală transmisie specială — CRAVATELE ROȘII. Nobilul scop educativ al emisiunii este evident, și nu putem ocoli emoția, la gîndul că cineva acolo sus, în clădirea cu 12 etaje a televiziunii, are grijă și de copilașii noștri. Au și ei jurnalul lor de actualități, au și ei reportajele lor; „vreă faptă bună sau vreă excursie frumoasă” oferă prilejul de a demonstra că există reporteri timizi, care în fața școlărilor pun întrebări ca pentru grupa mică de la grădiniță, că există și operatori, ce nu cunosc decît prim-planul, nu au aflat că aparatul se poate deplasa în sus și în jos, și în toate direcțiile, dacă cineva are bunăvoința să-l ajute (eventual să-l împingă).

Nimeni nu poate rezista imaginii „cu fetițe cu fundițe și buclife, cu

băiețași cu gropițe” ce cîntă, recită, dansează și joacă teatru cu aceeași credință cu care îndrumă circulația la cite un colț de stradă (părăsit de mașini) în serioase uniforme autoritare. La această emisiune matinală, cei mari (adică realizatorii) îi răsfață pe cei mici, servindu-le cu gingășie pîrîntescă o serie de drăgălășenii, în rubrici care mai de care mai copilăroase, uitînd că astăzi la 6 ani puștii citesc, și la șapte ani își explică: „că pe lună e bine pentru tine mămico că n-ai greutate!”. Astăzi vîrsta copilăriei e întîi cea a rachetelor și apoi cea a basmelor.

Propo de rachete, succesul cert al dimineții de duminică rămîne Marine Boy, năzdrăvanul și invincibilul „Fiu al mării”. Au și pionierii „invadatorii lor”! Călare pe delfin, întrecînd în vitejie pe Făt Frumos, zdrobind cu hărnicie orice răufacă-

tor fioros, Marine Boy, în apă și pe uscat, este întruparea eroului ideal, neînfricat, finalizînd întotdeauna orice aventură fantastică conform principiului „binele învinge răul”. Băiețelul cu nutriță nostimă și echipament subacvatic este vedeta acceptată în unanimitate de copii și părinți, pentru că fără să se lupte cu zmeul zmeilor cel cu 12 capete și solzi de oțel trăiește grandioase aventuri apropiate de realitatea zborurilor cosmice. Iată cum rubrica de divertisment a „Cravatei roșii” ne ancorază în lumea de azi a copiilor, lume la care reportajele și serbările „apretate și mobilate cu fundițe” nu reușesc să-i prindă pulsul. Cu regret trebuie să spunem că părinții noștri de la televiziune nu cunosc întotdeauna „universul” de azi al copiilor și cred că el este tot cel din „Arici pogonici”.

În același spirit de alintare și de

„dulceață zaharisită” se face conversația la „Tolba cu scrisori”. Un scriitor, stimat pentru opera sa dedicată copiilor, și un pionier, stimat pentru seriozitatea sa, răspund epistolelor referitoare la prietenie, la profesiune, la talent („talentul este un șuvoi, care se desprinde din noi!”). Atenție „Tolba cu scrisori” nu este „tolba cu povești” și piticul Barbă-cot a devenit astăzi pilot pe o navă interspațială!

Ce frumos a fost play-back-ul cu peștișori, curcani și alte animale bipede și patrupede care în ritmuri atractive la „Promenada duminicală” și-au dezlănțuit aptitudinile de interprete și interpreți de muzică ușoară! Iată o probă de fantazie, deci această „rara avis” există, ce ne facem însă că ea nu circulează chiar la toate emisiunile?!

ILEANA COLOMIET

O nouă programă la științele biologice (II)

(Urmare din nr. 41)

Aș dori să mai amintesc că la toate clasele s-au introdus în mod obligatoriu un număr variabil de ore de **lucrări practice**. Unele vor fi făcute ca demonstrații de profesor cu ajutorul elevilor, altele vor fi executate de elevi sub îndrumarea profesorului. Deocamdată lucrările vor fi incluse în manualele respective, după lecția la care se potrivesc. Vom căuta să alegem acele lucrări care se pot face acum cu mijloacele existente la școli. Sperăm că prin întreprinderea „Didactica”, în anii viitori, toate școlile noastre vor fi prevăzute cu o sumă de aparate și utilaje, care să dea posibilitatea elevilor să descopere ei înșiși o serie de fenomene ale vieții. Toată lumea știe că atunci când prin ochi, tact, auz, miros etc. se fixează în scoarță o serie de imagini reprezentative ale unui obiect, acesta rămâne legat prin tot atâtea fire în mintea elevului. Lucrările practice au valoare tocmai prin această posibilitate de a fixa în mod trainic o serie de cunoștințe asupra fenomenelor din natură. Comisia noastră îndeamnă pe toți colegii profesori să folosească pe scară cât mai largă lucrările practice. Este drept că ele cer din partea profesorului o muncă în plus pentru pregătirea lor, pentru materialul didactic ce este necesar etc. Poate că în viitor acest efort, dacă se va face în mod general, va putea determina o alocare de ore speciale în acest scop.

În acest sens, considerăm că la Botanică și Zoologie este bine să se utilizeze material local (plante sau animale) și — așa cum făcea Fabre, — de la o floare de măceș să se ajungă la caracterele generale ale familiei rozaceelor, de la un gândac viu, bine ales, la caracterele generale ale familiei coleopterelor, ortopterelor etc.

În clasele V și VI la Botanică și Zoologie nu pot fi obligatorii și numirile latinești ale organismelor (deficit în cazul când nu avem în limba noastră un nume). Dar e bine să se dea aceste numiri, atât pentru specie, cât și pentru familie, pentru că elevul să-și poată confecționa un ierbar, un insectar, un schelet, o împănare etc. precisă și muzeal valabilă, în care va depune o muncă practică de cea mai mare valoare. Numirile latinești dau obiectului confecționat de el o valoare mai ridicată.

Considerăm, de asemenea, că în predarea acestor materii (Botanică și Zoologie, ca și Ecologia în bună parte) succesiunea lecțiilor din manuale să nu fie obligatorie. Profesorul are latitudinea să aleagă lecția în funcție de materialul viu pe care îl găsește în acel moment în natură și pe care îl poate folosi în sensul activ. Astfel, plantele de toamnă vor fi predate la începutul anului școlar, chiar dacă în manualul care

respectă o succesiune oarecum filogenetică, ele se găsesc la lecția a 20-a, ce cade în timpul iernii. Organizarea predării în funcție de materialul viu din natură va fi criteriul primordial al lecției și nu succesiunea lecțiilor din manual.

Aș mai dori să recomand insistențios colegilor profesori utilizarea orelor de **recapitulare** prevăzute în programă pentru a marca anumite puncte de reazem al materiilor respective. În aceste ore socotim că ar trebui făcute sinteze precise și esențiale asupra materiei predate până atunci, astfel ca în mintea elevului să rămână fixate jaloane solide pe toată viața din disciplina respectivă. E bine ca sintezele acestea să se facă cu ajutorul unor elevi, adică ei să participe activ la fixarea jaloanelor de care vorbeam.

Eu nu cred că recapitulările trebuie să fie un motiv de examinare a elevilor pentru note trimestriale. Scopul pentru care noi le-am fixat obligatoriu la toate materiile a fost acela de a sintetiza esența celor învățate până atunci pentru a se fixa definitiv în mintea elevului.

Am alocat la fiecare materie un număr destul de redus de ore la **dispoziția profesorului**. Regretăm că volumul de timp nu ne-a permis să mărim aceste ore. Prin ele am încercat să respectăm și dorințele profesorului de a preda ceva ce dinsul consideră că este deosebit de util elevilor săi. Oricare profesor are ceva ce îi e mai drag din materia pe care o predă și pe care vrea să îl transmită în mod special elevilor săi. În aceste ore se pot însă și recupera anumite ore pierdute din motive de forță majoră, sau se poate insista asupra unor lecții mai grele și mai greu accesibile.

Comisia noastră și-a dat seama de la începutul lucrărilor sale că aplicarea noii programe va avea de întâmpinat multe greutăți; unele legate de o reticență față de tot ce e nou, altele rezultate dintr-o pregătire veche a cadrelor merituoase, care la vremea studiilor lor nu au făcut ecologie, genetică, protecția naturii, paleontologie, biologie umană etc. De la începutul ședințelor noastre ne-am gândit că am putea ajuta pe acești colegi prin editarea de către minister a unui **manual special pentru profesorii de biologie**, care să cuprindă capitole scurte de 10—40 pagini despre acele probleme noi ce apar în programă care, fie că azi se prezintă altfel decât acum câteva decenii, fie că sint cu totul noi în biologie. Pentru realizarea acestui manual noi am apelat și la cadre universitare din afara comisiei, pe care le-am considerat că ar putea să ne ajute în această muncă pur didactică.

Acest manual pentru profesori va apărea în anul 1973 și sperăm să fie un prim ajutor eficace tuturor colegilor care vor preda, după noua programă de biologie, pe care comi-

sia o recomandă să fie introdusă în învățământ în felul următor:

a) în școlile de cultură generală: în 1973/74: Botanică pentru clasa a V-a (cu 2 ore săptămânal)

Ecologia și protecția naturii pentru clasa a VII-a (cu 2 ore săptămânal)

1974/75: Anatomia și fiziologia omului pentru clasa a VIII-a (cu 2 ore săptămânal)

1975/76: Biologia generală pentru clasa a IX-a (cu 2 ore săptămânal)

Igiena și puericultura pentru clasa a X-a (cu 1 oră săptămânal)

b) în licee:

1973/74: Paleobiologia la anul I (cu 2 ore săptămânal)

1974/75: Anatomia și fiziologia comparată la anul II (cu 2 ore săptămânal)

1975/76: Reproducerea și Genetica la anul III (cu 2 ore săptămânal)

Evoluționism și biologie umană la anul IV (cu 2 ore săptămânal)

c) la clasele speciale de biologie din licee:

1973/74: Biofizică și bichimie (trim. I); Biologie celulară (trim. II); Anatomie (trim. III) la anul II (cite 4 ore săptămânal)

1973/74: Fiziologie comparată la anul III (2 ore săptămânal); Genetica la anul III (2 ore săptămânal)

1973/74: Oceanologie la anul IV (2 ore săptămânal); Evoluționism și biologie umană la anul IV (2 ore săptămânal)

Aș mai vrea să adaug că manualele corespunzătoare acestei esalonări de aplicare a noii programe de biologie, sint deja contractate la Editura didactică și pedagogică și că

se va putea conta pe apariția lor la termen și în condiții grafice mult ameliorate față de cele de până acum. Noi considerăm că un manual frumos este un obiect de care elevul se va îngriji mult și va fi un prilej de apreciere și iubire a cărții. Orice carte sau manual are și acest rol educativ de a face dragă cartea celui care o cumpără.

Nu a fost angajat prin comisie manualul de Zoologie, care va apărea în curând, și care nu este întocmit în spiritul programei noastre.

Pentru ca aceste manuale — la care lucrează profesori din întreaga țară — să fie scrise în spiritul noii programe și să nu existe contradicții între ele, toate vor fi revăzute și coordonate de subsemnatul Astfel vom fi siguri că ele vor avea o unitate de concepție și de conținut în numele comisiei subsemnatul voi răspunde de această unitate.

Aceste manuale vor reprezenta un început. Noi ne dăm seama că intrarea lor în practica noii programe va scoate la iveală o serie de lipsuri și deficiențe inerente unui lucru nou. Pe baza observațiilor care vor veni de pe teren, a dezvoltării cunoștințelor de biologie, ministerul va publica, desigur, concurs pentru o a doua serie de manuale. Comisia este de părere că ar fi util pentru calitatea învățământului ca pentru fiecare disciplină să existe pe piață, la dispoziția profesorilor și a elevilor, cel puțin două manuale de alți autori. Astfel se va naște o concurență care va fi numai în avantajul calității.

Aș mai dori să adaug că noua programă de biologie pe care am încheiat-o acum, a fost finisată cu ajutorul efectiv pe care colegii profesori de biologie din toată țara ni l-au dat la realizarea ei. Discuțiile purtate la consiliile pedagogice din toate județele, la diferitele întruniri de specialitate, în taberele de vară, prin scrisorile ce mi-au fost trimise, toate acestea au fost tot atâtea contribuții directe ale corpului didactic la însăși actualizarea învățământului.

EUGEN A. PORĂ

„Orientarea școlară și profesională”

Se află sub tipar și va apărea în curând „ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ” nr. 1/1972, supliment trimestrial al Revistei de pedagogie.

Publicația vine în sprijinul directorilor, diriginților, întregului personal didactic, conducătorilor și specialiștilor din întreprinderi, părinților, tuturor celor interesați în îndrumarea și pregătirea tineretului școlar pentru integrarea lui în viață. Ea va aborda o gamă variată, actuală și interesantă de probleme: cunoașterea multilaterală a personalității elevilor, a capacității lor intelectuale, a trăsăturilor de caracter, a intereselor, aptitudinilor, talentelor. Vor fi incluse materiale care să pună în valoare metode și procedee de utilizare a testelor, de tehnologia muncii profesorilor-orientatori și diriginților pentru cunoașterea elevilor și îndrumarea lor profesională. O atenție deosebită va fi acordată activității desfășurate în cabinetele și laboratoarele de orientare școlară și profesională, în atelierele-școală.

Diffuzarea publicației se face îndeosebi pe bază de abonamente prin organele locale de difuzare a presei, oficiile și factorii poștali. (Pentru nr. 1/1972 comenziile pot fi făcute și pe adresa Revistei de pedagogie, str. Sf. Apostoli, nr. 14, București, sector 6). Prețul unui exemplar este de 5 lei, iar abonamentul anual de 20 lei.

O ciudată concepție despre... bătaie

mari îi inițiază în tainele judo-ului și ale luptelor, ceea ce, desigur, nu e rău). Pe de altă parte, însă, la școală profesorul I.D. folosește procedee în totală distonanță cu principiile pedagogiei moderne.

La școala din Aninoasa, unde l-am întâlnit și unde ne-a relatat, pe rând, despre succesele sportive și școlare, în mijlocul unei fraze îl întrebăm direct:

— Toate bune, dar de ce bateți copiii? După câteva secunde de descumpănire, de ezitare, profesorul ripostează:

— Este o calomnie! Cine v-a spus?

Aflăm apoi că îi bate, într-adevăr pe elevi, dar numai pe cei...indisciplinați.

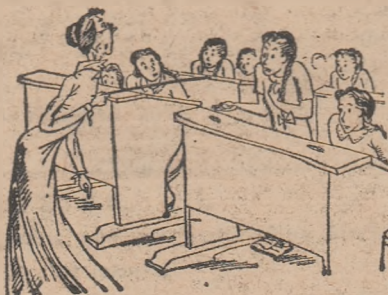
— Pe elevul P. Gh., l-am bătut, desigur, adaugă profesorul. Fumează, fuge de la ore, nu ascultă. O dată a vrut să escaladeze fereastra clasei. L-am prins de haină, de după gît, și i-am aplicat două palme. Pe-un alt elev, mai înalt decât mine, care n-a reușit să termine 8 clase deși împlinise 18 ani, l-am palmuit, de asemenea: își învăța colegii să fure! A trage, însă, o palmă, două unui copil, unui elev, nu înseamnă bătaie! Eu consider bătaie doar corecția fizică ce lasă urme și naste durere! Or, elevii mei nu se pot plînge de așa ceva!

În continuare, profesorul I.D. ne mai pune la curent și cu alte procedee „pedagogice” ale dumisale:

— Când se încalieră doi elevi, îi pun să se palmuiască reciproc, în fața colegilor. Ca să servească drept exemplu și pentru ceilalți. De ce să-i bat eu, când ei singuri pot să se convingă, prin palmele ce și le dau, că nu e bine să te bați; după aceea, rar mai oferă prilejul unei noi încălrieri!

Iată, dar, o concepție foarte „originală” despre bătaie și o metodă „pedagogică” nu prea des folosită la noi în ultima vreme.

Tot pe cei indisciplinați, la antrenamentele de lupte și de judo, profe-

sorul nostru declară cu dezinvoltură că (să folosim expresia dumisale) îi busește ceva mai tare, să le intre mințile în cap! Dar dacă într-o zi — ne întrebăm noi cutremurându-ne — într-un moment fatal, de proastă inspirație, profesorul îl va buși pe careva prea tare?!

Din investigațiile noastre am mai aflat că nu numai indisciplinării sint sancționați fizic, ci și cei care nu merg prea strălucit la învățătură. Pentru aceștia e folosită...nuielușa. O întimplare stăruie încă vie în mintea elevilor dintr-a V-a, unde profesorul I.D. este dirigințe. Într-una din zile, eleva E.E. a adus la școală niște crengi de arbuști, înflorite. I.D., în loc să admire gestul primăvărativ al fetiței, și-a ales dintre mlădițele înflorite una mai solidă, făcându-și o vergea, cu care apoi i-a croit la palmă pe elevii cu note slabe. Cîte note slabe, atîtea lovituri! Ca în „Amintirile” lui Creangă!

Înterupem aici relatarea noastră. Iar articolul de față l-am scris nu numai în legătură cu profesorul I.D. din Aninoasa, cum s-ar părea la prima vedere, ci împotriva tuturor acelor cadre didactice care încă mai folosesc în activitatea lor acest degradant mijloc de educație. Bătaia nu este „ruptă din rai”, cum spune o vorbă rămasă din alte timpuri. Bătaia, cel mai adesea, este ruptă din neputință.

D. RACHICI

Bătaia, constrîngerea fizică, în general, se știe, nu au nimic comun cu pedagogia și educația. Ele pornesc dintr-un instinct primar, care nu poate fi stăvilît în unele momente, cînd tensiunea nervoasă, iritarea ating cote maxime. De orice natură ar fi și orice mobil ar declanșa-o, bătaia are în ea ceva sălbatic și monstruos. Tocmai de aceea îi repugnă omului civilizat.

În educație și în instrucție, bătaia s-a dovedit de nenumărate ori deficiente. Nu po'î determina pe un copil să învețe, la școală, respectul sau tabla înmulțirii, folosind năuava ori scatoalca. Dacă tu, învățător sau profesor, ai epuizat toate celelalte mijloace pedagogice fără a obține rezultatul scontat, sintem siguri că nici constrîngerea fizică la care vei recurge nu-i va duce pe elevi la succese mai strălucite.

În școlile noastre corecția corporală este interzisă cu desăvîrșire. Și este normal să fie așa! Cum să faci educație, cum să transmiți cunoștințe în epoca zborurilor cosmice și a instruirii programate, folosind aceleași procedee anacronice de pe vremea lui Creangă?!

Cazul profesorului I.D. de la Școala generală Aninoasa — Dimbovița este paradoxal. Pe de-o parte, simpatizat de săteni și de autoritățile locale și, în bună măsură, chiar de elevi (I.D. este născut și crescut la Aninoasa; sportiv de performanță, a pus pe roate echipa de fotbal a comunei, făcînd-o redutabilă prin împrejurimi; de asemenea, pe copiii mai

Din nou, elogii

La dîneul oferit luni seara, la Dar-Es-Salaam, în onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele Tanzaniei, Julius K. Nyerere, în toastul său, după ce aprecia în mod deosebit munca specialiștilor români aflați în țara sa, spunea în continuare: „Mai mult, dorim să vă spunem că deja beneficiem, în ceea ce privește învățămîntul și pregătirea de cadre, de pe urma sprijinului pe care România l-a acordat unor cetățeni tanzanieni. Această experiență, atât în privința priceperii, cât și a atitudinilor — ne face să dorim să trimitem și alți studenți la București, sau în alte părți ale României. Permiteți-mi să adaug că sîntem conștienți de sacrificiul frățesc pe care îl face poporul român pentru ca Tanzania să poată primi ajutor de la dumneavoastră, cu toate că și resursele dumneavoastră sînt foarte limitate“.

Am reîntîlnit, și în această a șasea etapă a călătoriei prin unele state africane a președintelui Nicolae Ceaușescu, aprecieri unanime la adresa școlii românești — în primul rînd, prin elogiul pe care forurile cele mai înalte l-au adus specialiștilor noștri aflați în Tanzania și, în al doilea rînd, prin dorința lor de a trimite noi tineri care să se perfecționeze în țara noastră.

Un alt fapt, și el semnificativ pentru bunele relații existente între învățămîntul românesc și cel tanzanian, a putut fi întîlnit în timpul vizitării de către soții poporului român a Universității din Dar-Es-Salaam. Acolo, în biblioteca prestigiosului institut de învățămînt de pe coasta Africii orientale, în semn de omagiu, gazdele au expus miile de cărți și alte lucrări de specialitate donate de țara noastră.

La loc de cînd se află lucrarea „Nicolae Ceaușescu — pentru o politică de pace

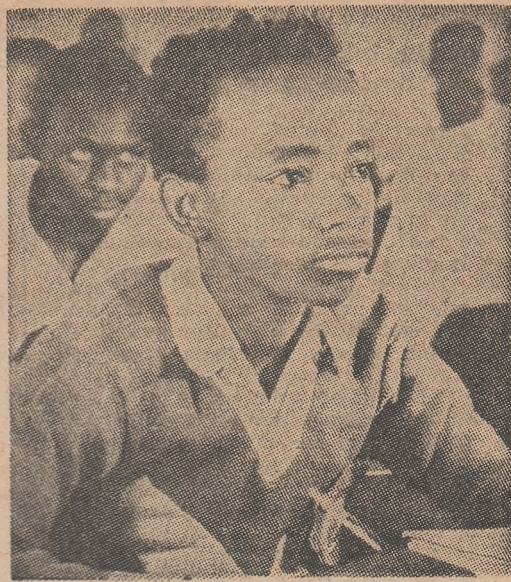
și cooperare internațională“ apărută în colecția „Scrieri politice“ a editurii franceze „Nagel“.

Exprimînd bucuria corpului profesoral și a studenților de a primi în mijlocul lor pe președintele Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu, prof. I. N. Kimambo, vicecancelarul Universității din Dar-Es-Salaam, spunea în alocuțiunea sa omagială: „Satisfacția de a vă saluta aici, în această instituție de învățămînt superior, unde dorim să vă simțiți ca acasă, este cu atât mai mare cu cît legăturile Universității noastre cu țara dumneavoastră sînt deosebit de strînse“.

Turneul african al tovarășului Nicolae Ceaușescu a oferit de fiecare dată noi confirmări ale prețurii de care școala românească se bucură. Iată, în acest sens, un pasaj semnificativ din Declarația comună româno-zambiană: „În privința cooperării în domeniul minier între cele două țări, partea română va da tot sprijinul pentru pregătirea profesională de cadre, în conformitate cu cerințele și dorința părții zambiene. Partea zambiană a solicitat părții române să studieze posibilitatea acordării de asistență în vederea creării în Zambia a unui institut de pregătire pentru ingineri minieri, geologi, metalurgiști, precum și alte forme de calificare profesională și tehnică“.

...Alger, Bangui, Brazzaville, Kinshasa, Lusaka, Dar-Es-Salaam și, în aceste zile, Khartoum sînt capitalele țărilor vizitate de tovarășul Nicolae Ceaușescu unde de fiecare dată, într-un context mai larg ne-am reîntîlnit cu elogiile aduse învățămîntului românesc, cadrelor sale și solidarității României socialiste cu popoarele care au ales calea dezvoltării libere.

DUMITRU CONSTANTIN

Intr-o școală din Sudan

TANZANIA

Învățămînt în limba națională

„Tanzania“ — iată un nume pe care atlasele mai vechi de un deceniu nu-l consemnează. Și mai nou este însă termenul „tanzanizare“, născut din necesitatea de a sintetiza aspirațiile unui popor ce înțelege acum, după cucerirea independenței politice, să-și adîncească și mai temeinic albia dezvoltării sale de sine stătătoare prin emanciparea în toate sectoarele vieții.

Mărturiile în acest sens abundă. Un exemplu — șeful statului tanzanian, președintele Nyerere, valoros om politic și, totodată, distins cărturar, a tradus în limba țării swahili, „Macbeth“ — ul lui Shakespeare. Fapt care este departe de a fi singular, în viața cultural-artistică a țării; el reprezintă un moment ce se înserează firesc în tendința de „swahilizare“ afirmată pregnant în ultimii ani. Este demn de remarcat, de pildă, că scurt timp după proclamarea Republicii, swahili a fost adoptată ca limbă oficială a parlamentului. S-a creat un Consiliu național pentru dezvoltarea limbii swahili, menit să încurajeze cercetările în variatele domenii lingvistice, să contribuie la răspîndirea rezultatelor acestor cercetări, să-i stimuleze pe tinerii scriitori să publice în swahili. Nu

de mult a avut loc o realizare remarcabilă — elaborarea unui masiv dicționar al limbii swahili. La radio, programele sînt în limba națională a țării; în swahili sînt compuse tot mai multe cîntece, piese de teatru, poeme.

Domeniul în care s-a făcut însă cel mai mult în această privință este fără îndoială educația. În decembrie 1961, guvernul tînarului stat independent introduce, printr-o nouă legislație, un sistem de învățămînt unitar, în swahili, punînd capăt celor patru sisteme existente în timpul dominației coloniale. Măsură care avea să favorizeze decisiv afirmarea limbii swahili ca limbă națională a Tanzaniei. Astăzi, în toate școlile primare, învățămîntul se predă în swahili. Engleza, odinioară principala, dacă nu unica limbă în școală, este introdusă în programe ca obiect de studiu începînd din clasa a V-a. Pentru reușita acțiunii, Ministerul Educației Naționale a conceput și pus în aplicare un program cuprinzător sub toate aspectele, inclusiv dezvoltarea limbajului științific și tehnic în swahili și desăvîșirea unei limbi literare unitare pe baza multiplelor dialecte vorbite în diversele regiuni ale țării. Fapt care a permis ca, alături de istorie, geografie, educație

politică, educație sanitară, și alte discipline de învățămînt ca fizica, geologia, chimia, matematicile să poată fi predate în condiții optime, în limba națională.

Acțiunea inițiată de Tanzania pe tărîmul afirmării limbii naționale este cea dintîi experiență de acest fel din Africa sud-sahariană. Ea prezintă interes pentru celelalte țări ale continentului care, militînd pentru realizarea unității naționale, se preocupă de impunerea unei limbi naționale unice, într-un proces lingvistic divers, înregistrînd, de regulă, un mozaic de idiomuri. Lucrările unei mese rotunde asupra limbii swahili, organizată cu cîva timp în urmă de revista „Presence Africaine“ cu participarea unor reputați africanologi, a reliefat reușita eforturilor statului tanzanian în materie și valoarea acestei experiențe pentru celelalte țări africane.

Limbă cu bogate și îndelungate tradiții, exprimînd o cultură și o civilizație autentice și viguroase, swahili este chemată astăzi, în Tanzania, la o nouă împlinire, în contextul eforturilor generale ale unui popor liber și suveran care-și croiește propriul drum spre bunăstare și progres.

CORNELIU VLAD

U. R. S. S.

Dacă spiritul creator este cultivat cu grijă...

Creativitatea și inventivitatea — aceste calități de mare preț în societatea modernă — sînt în școala sovietică educate cu atenție, încă de la vîrstele mici. Activitățile de la clasă și din afara ei cuprind o mare varietate de forme și de metode care solicită continuu participarea activă și originală a elevilor, stimulîndu-le interesul pentru cercetare și descoperire. De aceea nu e de mirare că printre elevi și studenți se numără adeseori inovatori și chiar inventatori, ale căror lucrări sînt demne de luat în seamă. Astfel tinerii de la Școala tehnică

superioară „N. E. Bauman“ din Moscova au realizat o sondă ușoară, pe pernă de aer, pentru petroliștii care fac prospectiuni în regiunile mlăștinoase din Siberia de vest, un proiect de autocamion pentru regiunile polare, au participat la crearea unei stații de radio pentru alpinști, au contribuit la modernizarea și perfecționarea mașinilor de dat găuri de centrare.

Pentru propunerile și realizările lor originale, cu un mare efect economic și practic, 30 dintre membrii asociației științifice (care a înmănușat 30 000 de membri în decursul celor 28 de ani de existență a ei) din școală, au fost distinși, în 1971, cu medalii ale Expoziției realizărilor economiei naționale a U.R.S.S. din Moscova, în care sînt de fiecare dată prezente cele mai prestigioase lucrări ale specialiștilor sovietici.

ANA COSMIN

SUEDIA

Copiii conduc un studio de televiziune

Lîngă Göteborg, la Tynnered se află o școală relativ nouă, în felul ei o școală pilot.

Deși directorul școlii, Tore Melin, caută să-și prezinte instituția ca pe o școală obișnuită, dintr-o zonă suburbană recent constituită, pare-se că măcar ca dotare materială și varietate a posibilităților de instruire a copiilor, ea nu este de loc situată la un nivel mediu. Aici se pot lua lecții de călărie, de inot sau dintr-un domeniu mai deosebit, cum ar fi îngrijirea animalelor și puericultura (practica se face la o creșă din apropierea școlii). La Tynnered funcționează și unul din puține

studii de televiziune conduse de elevi care prezintă programe școlare. În afară de posibilitățile amintite, de instruire și divertisment oarecum ieșite din comun, putem adăuga: balet pe muzică de jazz, olărit, imprimare de baticuri, sărbătoare culinară. Aceste cursuri, dirijate de profesori cu sprijinul voluntar al părinților, sînt urmate facultativ, cam de către jumătate din efectivul de 1 150 de elevi. Se pot aminti și alte aspecte interesante, însă comune pentru majoritatea școlilor suedeze pentru că fac parte din programa de studii, cum ar fi învățarea timpăriei, modelarea obiectelor de podoabă, decorația interioară, activitățile menajere, arta dramatică etc.

Toate aceste realizări nu exclud aspecte mai puțin plăcute ca pasivitatea și indisciplinarea elevilor, fenomene destul de răspîndite în întreaga Suedie.

PETRE BANUS